

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

“SPOR YAPAN VE SPOR YAPMAYAN EMNİYET TEŞKİLATI
MENSUPLARININ YAŞAM DOYUMU VE TÜKENMİŞLİK
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ”
(MALATYA ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HASAN GEZER

YRD. DOÇ. DR. SAVAŞ DUMAN

AĞUSTOS - 2014

MUĞLA

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

“SPOR YAPAN VE SPOR YAPMAYAN EMNİYET TEŞKİLATI
MENSUPLARININ YAŞAM DOYUMU VE TÜKENMİŞLİK
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ”

(MALATYA ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HASAN GEZER

YRD. DOÇ. DR. SAVAŞ DUMAN

AĞUSTOS - 2014

MUĞLA

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

“SPOR YAPAN VE SPOR YAPMAYAN EMNİYET TEŞKİLATI
MENSUPLARININ YAŞAM DOYUMU VE TÜKENMİŞLİK
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ”

(MALATYA ÖRNEĞİ)

Hasan GEZER

Sağlık Bilimleri Enstitüsünde

“Yüksek Lisans”

Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih :

Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 27.08.2014

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Savaş DUMAN

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Gülsüm BAŞTUĞ

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. T. Osman MUTLU

Enstitü Müdürü : Prof. Dr. Nilgün TURHAN

AĞUSTOS – 2014

MUĞLA

TUTANAK

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nün ...../...../..... tarih ve ..... sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin ..... maddesine göre, **“Spor Yapan Ve Spor Yapmayan Emniyet Teşkilatı Mensuplarının Yaşam Doyumu Ve Tükenmişlik Düzeylerinin incelenmesi” (Malatya örneği)** adlı tezini incelemiş ve aday ...../...../..... tarihinde saat ..... 'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra ..... dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin ..... olduğuna .....ile karar verildi.

Yrd .Doç. Dr. Savaş DUMAN

Üye

Doç. Dr. Gülsüm BAŞTUĞ

Üye

Yrd. Doç. Dr. T. Osman MUTLU

YEMİN

Yüksek lisans tezi olarak ‘‘Spor Yapan Ve Spor Yapmayan Emniyet Teşkilatı Mensuplarının Yaşam Doyumu Ve Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi’’ (Malatya Örneği) adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilenlerden olduğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../08/2014
Hasan GEZER

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

YAZARIN

MERKEZİMİZCE DOLDURULACAKTIR.

Soyadı: GEZER

Adı: Hasan

Kayıt No:

TEZİN ADI

Türkçe: "Spor Yapan Ve Spor Yapmayan Emniyet Teşkilatı Mensuplarının Yaşam Doyumu Ve Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi (Malatya İli Örneği)"

Y. Dil:

TEZİN TÜRÜ: Yüksek Lisans

Doktora

Sanatta Yeterlilik

x

0

0

TEZİN KABUL EDİLDİĞİ

Üniversite : Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Fakülte : Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Enstitü : Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Diğer Kuruluşlar :

Tarih :

TEZ YAYINLANMIŞSA

Yayınlayan :

Basım Yeri :

Basım Tarihi :

ISBN :

TEZ YÖNETİCİSİNİN

Soyadı, Adı : Savaş DUMAN

Ünvanı : Yrd. Doç. Dr.

TEZİN YAZILDIĞI DİL : TÜRKÇE

TEZİN SAYFA SAYISI:84

TEZİN KONUSU (KONULARI) :

1. Geçmişten Günümüze Polis Kavramı
2. Spor Kavramı
3. Yaşam Doyumu ve Tükenmişlik

TÜRKÇE ANAHTAR KELİMELER:

1. Geçmişten Günümüze Polis Kavramı
2. Spor Kavramı
3. Yaşam Doyumu ve Tükenmişlik

Başka vereceğiniz anahtar kelimeler varsa lütfen yazınız.

İNGİLİZCE ANAHTAR KELİMELER:

1. Police from Pastto Present Concepts
2. Sports Concept
3. Life Satisfaction and Burnout

Başka vereceğiniz anahtar kelimeler varsa lütfen yazınız.

1- Tezimden fotokopi yapılmasına izin vermiyorum	X
2- Tezimden dipnot gösterilmek şartıyla bir bölümünün fotokopisi alınabilir	X
3- Kaynak gösterilmek şartıyla tezimin tamamının fotokopisi alınabilir	X

Yazarın İmzası :

Tarih : ...../...../.....

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
SUMMARY	ii
ÖNSÖZ	iii
TABLolar LİSTESİ	iv
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	2
2.1. Polis Kavramı	2
2.2. Eski Türklerde Polis	3
2.3. Osmanlıda Polis	4
2.3.1. 1299-1453 Dönemi	5
2.3.2. 1453 - 1826 Dönemi	6
2.3.3. 1826 - 1845 Dönemi	7
2.3.4. 1845 - 1879 Dönemi (Polis Teşkilatının Kuruluşu)	7
2.3.5. 1879 - 1908 Dönemi	8
2.3.6. 1908 - 1918 Dönemi	10
2.4. Modern Türkiye’de Polis	12
2.4.1. Polisin Kıyafetine Göre Sınıflandırılması	14
2.4.2. Polisin Yaptığı Hizmet Alanlarına Göre Sınıflandırılması	15
2.5. Merkez Teşkilatı (Emniyet Genel Müdürlüğü)	16
2.5.1. Merkez Teşkilatı Daire Başkanlıkları	16
2.6. Merkez Teşkilatına Bağlı Polis Eğitim Birimleri	17
2.6.1. Polis Akademisi Başkanlığı	17
2.6.2. Güvenlik Bilimleri Enstitüsü	18
2.6.3. Güvenlik Bilimleri Fakültesi	18
2.6.4. Fakülte ve Yüksekokul Öğrencileri (FYO)	18
2.6.5. Polis Kolejleri	19
2.6.6. Polis Meslek Yüksekokulları	19
2.6.7. Polis Meslek Eğitim Merkezi (POMEM)	21
2.6.8. Polis Eğitim Merkezleri	22

2.7. Taşra Teşkilatı	23
2.7.1. Emniyet Komuta ve Kontrol Merkezi	23
2.7.2. İstihbarat Şube Müdürlüğü	23
2.7.3. Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü	23
2.7.4. Pasaport Şube Müdürlüğü	23
2.7.5. Güvenlik Şube Müdürlüğü	23
2.7.6. Özel Harekât Şube Müdürlüğü	23
2.7.7. Havalimanı Koruma Şube Müdürlüğü	24
2.7.8. Asayiş Şube Müdürlüğü	24
2.7.9. Deniz Şube Müdürlüğü	24
2.7.10. Mali Şube Müdürlüğü	24
2.7.11. Trafik Tescil ve Denetleme Şube Müdürlüğü	24
2.7.12. Olay Yeri İnceleme ve Kimlik Tespit Şube Müdürlüğü	24
2.7.13. Koruma Şube Müdürlüğü	24
2.7.14. Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü	24
2.8. Yurtdışı Teşkilatı	25
2.9. Türk Polis Teşkilatı'nda Meslek Rütbeleri, Meslek Dereceleri Ve Görev Unvanları	25
2.9.1. Türk Polis Teşkilatı'nda Rütbeler ve Görev Unvanları	28
2.10. Sporun Tanımı, Alanı Ve Önemi	30
2.10.1. Sporun Temel Amaç Ve Fonksiyonları	31
2.10.2. Sosyal Hayat Ve Spor	33
2.10.3. Boş Zaman Ve Spor (Rekreasyon)	33
2.11. Yaşam Doyumu Kavramı	35
2.11.1. Yaşam Doyumunu Etkileyen Bazı Değişkenler	38
2.11.2. Yaşam Doyumu ve Spor	39
2.12. Tükenmişlik (Burnout) Kavramı	41
2.12.1. Duygusal Tükenme (Emotional Exhaustion)	42
2.12.2. Duyarsızlaşma (Depersonalization)	43
2.12.3. Kişisel Başarıda Düşme Hissi (Diminished Personal Accomplishment)	43
2.12.4. Tükenmişlik Ve Spor	45
3. YÖNTEM	47
3.1. Araştırmanın Modeli	47
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	47

3.3. Veri Toplama Aracı	47
3.4. Verilerin Toplanması	48
3.5. Verilerin Analizi	49
3.6. Araştırmanın Hipotezleri	49
4. BULGULAR	50
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	62
KAYNAKÇA	68
EKLER	73
ÖZGEÇMİŞ	84

ÖZET

Sporun beden sağlığına faydası olduğu bilinmekle birlikte, insanın ruhsal sağlığına da faydalarının olduğu göz ardı edilmemektedir. Bunun yanında sporun insanın iş performansını da arttırması ve tükenmişliğini önlemeye de faydalarının olduğunu göstermek bizi bu çalışmaya sevk eden neden olmuştur. Çalışmanın amacı spor yapan ve spor yapmayan Emniyet Teşkilatı personelinin yaşam doyumu ve tükenmişlik düzeylerinin araştırılmasıdır. Araştırmanın verileri, Diener ve diğ. (1985), tarafından geliştirilen Türkçeye çevrilmesi ve uyarlanması Köker (1991), tarafından yapılan Yaşam Doyumu Ölçeği (TheSatisfactionWith Life Scale) ve Maslach ve Jackson tarafından 1981 yılında geliştirilen Maslach Tükenmişlik Envanteri (MTE) kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmanın evreni, Malatya İl Emniyet Müdürlüğünde görev yapan personelden tesadüfi olmayan rastgele seçilmiş ve değişik birimlerde görev yapan toplam 187 örneklemden oluşmaktadır. Çalışma sonucunda, spor yapan emniyet teşkilatı personelinin yaşam doyumu ve tükenmişlik düzeylerinin spor yapmayan emniyet teşkilatı personeline göre anlamlı düzeyde farklılaştığı gözlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Emniyet personeli, spor, yaşam doyumu, tükenmişlik.

SUMMARY

As it is known that sport has benefits for physical health, its benefits for emotional health should not be ignored.. Presenting sport's benefits for increasing job performances of people and preventing their burnout is the cause which affected us for introducing this study. The purpose of this study is to research on the life satisfaction and burnout levels of the Law Enforcement Agencies' personnel who do exercises and who do not. The data of the research is obtained by using the book of The Satisfaction With Life Scale developed by Diener and the others (1985) and translated into Turkish by Köker (1991) and the Maslach Burnout Inventory (MTE) developed by Maslach and Jackson in 1981. The population of the research consists of 187 sample who are chosen non random randomly personnel from Malatya City Police Headquarter and who work in different departments. By the results of this study, it is noticed that the life satisfaction and burnout levels of law enforcement agencies personnel who do exercise are significantly different from the ones who do not exercise.

Key Words: Law Enforcement personnel, sport, life satisfaction, burnout.

ÖNSÖZ

Tarihin her döneminde toplumları yöneten otoriteler, vatandaşlarının huzur ve güvenini, refah ve mutluluğunu sağlayacak, devam ettirecek, bozulduğunda da tekrar düzene koyacak adı çeşitli dönemlerde değişik isimlerle anılsa da teşkilatlar kurmuştur. Osmanlı ve öncesindeki Türk toplumları da bunlara benzer halkın; can, mal, ırz ve namusunu koruyacak teşkilatlar kurmuştur. Bugün bu teşkilatın adı TÜRK POLİS TEŞKİLATI dır. Bu çalışmada Osmanlı ve günümüz polis teşkilatından bilgiler verilmekle beraber sporun emniyet personeli üzerindeki etkisi üzerinde durulmuştur.

Bu çalışmamın başından beri bana yardım ve desteğini esirgemeyen danışmanım Yrd. Doç. Dr. Savaş DUMAN'a, katkısı olan değerli hocam Doç. Dr. Özcan SAYGIN'a Okt. Erkan BİNGÖL'e adını burada sayamadığım ders dönemlerimde ve tez yazım aşamasında emeği geçen tüm BESYO camiasına ve içinde bulunduğum Emniyet Teşkilatına, bu topraklar için can veren aziz ŞEHİTLERİMİZE, ailem ve çocuklarıma sonsuz teşekkürler.

Hasan GEZER

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo 2. Katılımcıların Medeni Haline Göre Dağılımı

Tablo 3. Katılımcıların Yaşına Göre Dağılımı

Tablo 4. Katılımcıların Kaç Yıldır Meslekte Çalıştıklarına Göre Dağılımı

Tablo 5. Katılımcıların Meslek Öncesi Veya Şuanda Lisanslı Spor Yapıp Yapmadıklarına Göre Dağılımı

Tablo 6. Katılımcıların Spor Yapıp Yapmama Durumlarına Göre Dağılımı

Tablo 7. Katılımcıların Haftada Kaç Gün Spor Yaptıklarına Göre Dağılımı

Tablo 8. Katılımcıların Spor Yapmak İçin Haftalık Kaç Saat Ayırdıklarını Gösteren Dağılım

Tablo 9. Katılımcıların Spor Faaliyetlerine Göre Dağılımı

Tablo10. Katılımcıların Spor Yapan Emniyet Personelinin Aile Hayatına Olumlu Etkisini Gösterir Dağılımı

Tablo 11. Katılımcıların Yapmış Olduğu Spor Sonrası Kendini İş Yerinde Daha Verimli Bulduğunu Gösterir Dağılım

Tablo12. Katılımcıların Emniyet Birimlerinde Çalışan Personelin Yeterince Sportif Etkinliğe Katıldığını Düşünür Dağılım

Tablo13. Katılımcıların Emniyette Çalışan Tüm Personelin Sportif Faaliyetler Yapmasının Teşkilat İçin Olumlu Olacağını Düşünür Dağılım

Tablo 14. Erkek Katılımcıların Spor Yapma Değişkenine Göre Tükenmişlik Düzeyleri t Testi Sonuçları

Tablo15: Kadın Katılımcıların Spor Yapma Değişkenine Göre Tükenmişlik Düzeyleri t Testi Sonuçları

Tablo 26. Erkek Katılımcıların Spor Yapma Değişkenine Göre Yaşam Doyum Düzeyleri t Testi Sonuçları

Tablo 37. Kadın Katılımcıların Spor Yapma Değişkenine Göre Yaşam Doyum Düzeyleri t Testi Sonuçları

Tablo 18. Emniyet Personelinin Yaşam Doyumu Ve Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki Korelasyon Tablosu

1. GİRİŞ

Vatanın ve milletin derdiyle dertlenmek için mutlaka polis olmak gerekmez. Ama polis olmak mutlaka vatanını ve milletini çok sevmeyi gerektirir. Hakiki bir polis olmanın olmazsa olmaz şartı vatan ve milletin için ortaya can koymak, vatan ve millet için ortaya can koymanın şartı ise iyi bir polis olmaktan geçer. Polislik göreviyle vatan sevgisi birbirine muhtaç birbirini tamamlayan aynı iki parçadır.

Polis; kamu düzenini ve güvenliğini koruyan, yasaların eşit ve adil uygulanmasını sağlayan, kanun ve nizamların kendisine verdiği görevleri yerine getiren emniyet hizmetleri sınıfından silahlı bir kuvvettir (Yaşar, 2006).

Toplum olarak bir arada yaşamaya başlayan insanlar, devlet olarak teşkilatlanmaya başladıktan sonra, idare şekli ve düzeni ne olursa olsun, halkın huzur ve güveninin sağlanması, refah ve mutluluk içinde bir arada yaşamlarını sürdürebilmeleri için herkesin uyması gereken bazı kurallar koymuşlar ve bu kuralları da zamana göre, yeri geldiğinde ve gerektiğinde getirmişlerdir.

Polislik, aktif silahlı görev, düzensiz çalışma saatleri, nöbet ve vardiya sistemleri, görevin riskleri ve sorumlulukları, hiyerarşik yapıdan kaynaklanan ast-üst ilişkileri, her tür suç olgusu ve suçlularla iç içe olma gibi koşulların, birlikte ya da ayrı ayrı oluşturduğu olumsuzluklarla sürekli yüz yüze gelmek durumunda olan bir meslek grubudur.

Polis, genellikle gerilimli bir ortamda mutsuz ve mağdur insanlarla karşı karşıyadır. Bu nedenle sorunlu bir bireyin, yoğun biçimde sorun yaşayan diğer bir bireye hizmet sunması, onun beklenti ve sorunlarına çözüm bulması oldukça güç, hatta olanaksızdır. Polislerin büyük çoğunluğu, meslek yaşamları boyunca gün boyu süren çalışma, insanın doğal dengesine ters düşen uyku düzeni ve beslenme bozukluğu, yeterli zaman ayrılamayan aile ve sosyal yaşam tehdidi ile karşı karşıyadır. Çok fazla sorumluluk yüklenen meslek çalışanlarının, kendilerini daha yoğun olarak sıkıntılı hissettikleri bilinmektedir. Günümüz çalışma hayatındaki hızlı tempo ve karmaşa, insanların kendilerini bunalmış hissetmelerine neden olmaktadır (Cerrah ve Semiz, 2000).

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Polis Kavramı

Polis kavramı çeşitli evrelerden geçmiş, kökeni Yunanca ve Latince'den gelen bir kelimedir. Yunanca Politeia, Latince Politia kelimelerinden türetilmiştir. Başlangıçta site ve şehirleri, şehirdeki devlet ve hükümet faaliyetlerini ve yönetimini ifade etmekteydi. Bu anlamda Polis deyimi, sitenin tüm kamu hizmetlerinin karşılığı olarak kullanılmıştır. Polis deyimi bugün, çeşitli sözlüklerde kent içinde kamu düzenini, huzur ve güvenliği sağlayan örgüt, kolluk, zabıta, şehirde güvenliği sağlamakla görevli kişiler anlamında kullanılmaktadır (Yaşar, 2006).

Polis kavramı hem bir kurumu hem de o kurumun çalışanlarını ifade etmektedir. Ayrıca polis tekil olmasına rağmen çoğul anlamda da kullanılmaktadır. Kurum olarak polis sivil iradenin emrinde, iç güvenliği ve kamu düzenini sağlayarak kendini halkın hizmetine adanmış meslek mensupları topluluğu olarak da tanımlanabilir (Fındıklı, 2001).

Polis; kamu düzenini ve güvenliğini koruyan, yasaların eşit ve adil uygulanmasını sağlayan, kanun ve nizamların kendisine verdiği görevleri yerine getiren emniyet hizmetleri sınıfından silahlı bir kuvvettir (Yaşar, 2006).

Günümüzde polis kelimesinin karşılığı olarak zabıta ve kolluk terimleri de kullanılmaktadır. 04.07.1934 tarihli ve 2559 sayılı PYSK (Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu) madde 1 de: *“Polis asayiş, amme şahıs ve tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz, can ve malın muhafaza ve ammenin istirahatini temin eder. Yardım isteyenlere, muhtaç olan çocuk, alil ve acizlere muavemet eder. Kanun ve nizamnamelerin verdiği vazifeleri yapar”* denilmekte olup, polisin tarifi yapılırken aynı zamanda yapacağı görevle, yetki ve sorumlulukları da sıralanmaktadır (Alaç ve Kara, 2012).

Karakol kelimesi bugün umumi olarak, polis ve jandarmaların vazife gördükleri mahal adı olarak kullanılmaktadır (Karabörk, 1997). Bu kelimeyi Kamus-i Türki'de karagül ve karavul şeklinde kaydeden Şemsettin Sami karakol tabirini, asıl Türkçede kol, asker manasına gelmekle, siyah asker yani gece askeri veya askerin siyahı, gecelik kolu ve bölüğü şeklinde izah etmekte ve şu şekilde tanımlamaktadır:

- Muhafaza-i asayiş için gece gezen asker bölüğü,
- Ordunun muhafazası için münasip noktalarda durdurulan asker,
- Nöbetçi asker.

Dede Korkut, Şehname Tercümesi ve Evliya Çelebi Seyahatnamesi gibi eserlerden alınmış olan *Karvul*, *Karavul Eri*, *Gözcü*, *Nöbetçi Er*, *Karakol*, *Kaşif Kolu*, *Piştari* tabirlerinin karakol ile ilgili olduğu söylenebilir. 15. ve 16. asırlarda Karvul tabirinin gözetleme, bekçi, öncü, ileri kol, ileri karakol, posta, keşif ve benzeri manalarda kullanıldığı bilinmektedir.

Osmanlıda ise halkın güvenliğini sağlamak için karada; kol, devriye gezen hükümete bağlı her türlü silahlı kuvvet anlamına gelmekteydi. Günümüzde polis örgütünün bulunduğu yerleşim merkezlerinde kanun ve diğer kuralların öngördüğü vazifeleri yerine getirmek ve özellikle kovuşturucu polis görevini yürütmek üzere kurulmuş olan birimlerdir. Eski bir terim olan ve yerleşim alanının iç güvenliğini korumakla görevli polis ve jandarmanın oturduğu yapıyı tanıtmak için kullanılan Karakolhane terimi, sonradan yerini yukarıda belirtilen görevi yerine getiren güvenlik birimini ifade eden Karakol terimine bırakmıştır (Alaç ve Kara, 2012).

2.2. Eski Türklerde Polis

İnsanların toplum içinde yaşamak ihtiyacı, özgürlük ihtiyacından daha eski ve öndedir. Toplumlar binlerce yıl özgürlüksüz yaşayabilmişler, fakat düzensiz ve güvensiz yaşayamamışlardır. Devlet olarak örgütlenmiş toplumlarda, toplum düzeninin ve güveninin sağlanması Devletin en başta gelen ödevidir. Devletin bu ödevi, ulusal savunma ihtiyacı ile birlikte devlet kadar eskidir. Polis tarihi Türk tarihi ile başlamıştır. Tarih boyunca çeşitli devlet kurmuş olan Türkler kamu düzeni ve güvenliğini ulusal savunma ile birlikte yürütmüşlerdir (Cerrah, 2012).

Eski Türk'ler de kamu düzen ve güvenliği işleri Subaşı'lar tarafından yürütülmüştür. Kabile halinde yaşadıkları dönemde Türkler, orduyu sevk ve yönetenlere "Subaşı" adını vermişlerdir. Su, asker, komutan, ordu ve subaşı, başkomutan anlamında kullanılmıştır. Kabileler birleşip toplum büyüyünce Kağan ortaya çıkmış, Subaşılar savaşta belli birliklere komuta etmeye başlamış, barışta da buldukları bölgenin

güvenliğini sağlamışlardır. Böylece Subaşılının rolleri küçülmüş ve belli görevlerin yöneticileri olmuşlardır. Bilinen en eski Subaşı, VIII. asıra ait TONYUKOK Kitabesinde ismi yazılı olan İnal KAĞAN' dır (Çuhalı, 2002).

Subaşı: Ordu veya asker manasına gelen 'sü' ünvanı, ilk devirlerde ve henüz kabile sistemi zamanında ordunun başında bulunanlara subaşı şeklinde verilirken; başbuğluğun hakanlara geçmesinden sonra subaşılık artık bir mevkiin idarecilerine verilen unvandan öteye geçememiştir. Türk İslam devletleri zamanında subaşı daha küçük mevkilere sahip bulunmaktaydı. Subaşılilar o devirde ancak bir vilayetin mülki ve askeri işlerini yürüten bir memur durumundaydı. Osmanlılar zamanında ise subaşılının mevki ve vazifeleri daha da küçülmüştür. Subaşılilar sadece asayiş ve inzibati işlere bakmaktaydı. Daha sonraları ise, en çok zabıta belediye hizmeti gören memurlar durumuna gelmiş bulunmaktaydılar. Subaşılilar çarşı ve pazar yerlerinde gezerek buralarda zuhur eden uygunsuz işleri men eder ve sokakların temizliğı ve kaldırımların, yolların tamiri, bakım ve onarımlarının yapılması için de ilgilileri haberdar ederek yaptırılmasını sağlardı. Eski Türkler, kamu düzen ve güvenliğini ulusal savunma ile birlikte yürütmüşlerdir. Polislik hizmetleri, ilk zamanlarda askeri örgüt içinde oluşmuş ve tümüyle askeri özellikler göstermiştir (Alyot, 2008).

Eski Türklerde kamu düzeni ve güvenliğı belli yasalara uygun olarak yürütülmüştür. Oğuz Han'ın Oğuz Türesi, Cengiz Han'ın Uluğ Yasası, Timur'un Tüzükkatı o devirlerin belli başlı hukuk kuralları örnek olarak gösterilebilir. Bu yasalarda, suçların önlenmesi kadar işlenen suçlarda suçluların yakalanmasına da önem verilmiştir. Eski Türklerde Polis Teşkilatı bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere askeri teşkilat içinde yer almış ve Askeri özellikler göstermiştir (Günşen, vd., 2009).

2.3. Osmanlıda Polis

Osmanlı İmparatorluğu zamanındaki güvenlik teşkilat ve hizmetlerini 5 büyük devre ayırmak mümkündür.

Birinci Devre: Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluşundan İstanbul'un fethine kadar (1299-1453).

İkinci Devre: İstanbul'un fethinden Yeniçeri Ocağının lağvedilmiş bulunduğu Vaka-i Hayriye tarihine kadar (1453-1826).

Üçüncü Devre: 1826 senesinden Zabtiye Müşiriyetinin kurulduğu 1846 tarihine kadar

Dördüncü Devre: 1846 tarihinden Zabtiye nezaretinin lağvedildiği 1909 senesine kadar.

Beşinci Devre: 1909 senesinden bugüne kadar (Alyot, 2008).

2.3.1. 1299-1453 Dönemi

Bilindiği üzere Türkler, Orta Asya'dan Anadolu'ya gelerek Söğüt ve Domaniç bölgelerine yerleşmiş ve bir beylik kurmuşlardır. Kuruluş döneminde toprakları çok az olan Osmanlı Beyliği'nin yönetim teşkilatı da ona göre kurulmuştur. Devletin başında bulunan bey, hem askeri hem mülki gücü şahsında toplamış, tayin etmiş olduğu komutanlar ve kadılarla ülkesini yönetmiştir. Osmanlı Devleti kuruluşuyla birlikte hemen her kasabada bir kadı ve subaşı görevlendirildi. Kadı genellikle mülki işlere bakar; kasabaların asayiş ve güvenliği kadıların verdikleri hükümlerin uygulanması subaşılar tarafından sağlanırdı (Şahin, 2001).

Osman Bey Karahisarı ele geçirdiği zaman, kentin yönetimini oğlu Orhan Bey'e vermiş ve onun yanına arkadaşı olan Gündüz Alp'i de Subaşı olarak tayin etmiştir. Bu kişi bugünkü anlamda ilk polis amiridir. Subaşılar barış döneminde savaş için gerekli olan askerleri disipline etmek ve eğitmekle birlikte, kentin dirlik ve düzenini de sağlamışlardır. Savaş zamanında ise yetiştirdikleri kıtalara komuta etmişlerdir.

Anlaşılabacağı üzere eski Türklerde olduğu gibi Osmanlı Türklerinde de Polis Teşkilatı, Askeri Teşkilat kadrosu içinde yer almış, askeri amirler aynı zamanda Polis Amiri olarak da görev yapmışlardır. Devlet ve ordu teşkilatı zamanla büyümüş devletin başında mutlak bir kudrete sahip ve en büyük adli, askeri ve mülki amir olan padişahlar yer almışlardır. Padişahlar bütün yönetsel, askeri ve bunlarla birlikte ülkede kamu düzen ve güvenliğinin sağlanması işlerini, devlet ricali ve halk karşısında kendilerini temsil eden sadrazamlar vasıtasıyla yürütmüşlerdir. Bu nedenle sadrazamlar, bütün Polis Teşkilatının görevlerini başarmak için özel memurlar, tebdil

çuhadarları kullanmışlardır. Sadrazamın yanında yer alan subaşılar, yasakçı adı verilen askerlerle başkenttir dirlik ve düzenini sağlamışlar, XIV. asrın ortalarına doğru yasakçıların yanında, gece bekçiliği yapan ASESBAŞI'lar oluşturulmuştur.

Fatih Sultan Mehmet'in 1453'te İstanbul'u almasına kadar, Osmanlı Devlet Teşkilatında en büyük komutan veya askeri komutan anlamına gelen subaşılartın yönetimindeki askeri birlikler, dış güvenlik yanında aynı zamanda iç güvenliğin sağlanmasıyla da görevlendirilmişlerdir. İstanbul'un fethinden sonra, yeniçeri teşkilatı gelişmiş, askeri komutanlık başka adlarla ifade edilmeye başlanılmış ve subaşılık yavaş yavaş sadece şehir ve kasabaların dirlik ve düzenine ve hatta belediye imar işlerine bakan kimselerin ünvanı olmuştur. Bu dönemde başkent dışındaki illeri yöneten Beylerbeyi ve sancakları yöneten Sancak Beyleri emirleri altındaki askerlerle buldukları bölgelerin kamu düzeni ve güvenliğini sağlamışlardır (https://www.iem.gov.tr/iem/index.php?menu_id=53).

2.3.2. 1453 - 1826 Dönemi

Yeniçeri teşkilatının gelişerek genişlemesi üzerine İstanbul'un düzen ve güvenliğinin sağlanması işleri başta Yeniçeri olmak üzere Bostancı, Cebeci, Topçu gibi askeri ocaklar ile Kaptan-ı Derya askerlerine intikal etmiş ve İstanbul, Yeniçeri Ağası, Bostancıbaşı, Cebeci başı, Topçubaşı ve Kaptanpaşa arasında bölgelere ayrılmıştır.

Emniyet makamları; Sadrazam, Yeniçeri ağası, Falakacı, Cebeci başı ve Cebeciler, Kaptanpaşa, Topçubaşı ve Topçular, Bostancıbaşılar, Kadı ve Böcek başından oluşmuştur. En büyük sorumlu olan Yeniçeri Ağası, suç işleyenleri Falakacılara dövdürmüş ve hapsedirmiştir. Falakacılar, Yeniçeri Ağasının emri altında, falaka taşıyan acemi oğlanlardan oluşmuştur (Eraslan ve Metin, 1984).

Taşrada ise, Kapıkulu ve Eyalet Askerleri iç düzen ve güvenliğin sağlanmasından sorumlu tutulmuş, şehir ve kasabalarda Kollukçular, Yasakçılar, Bekçiler, Edirne Şehri ve çevresinde Bostancı Ocağı, Halep ve çevresinde Çöl Beyleri polis hizmeti görmüşlerdir. Keza, iç güvenliğin bozulmasında bu işlerle görevli memurlar büyük rol oynamışlardır. İmparatorluğun diğer kurumları gibi, gerileme dönemlerinin koşulları altında, son derece bozulmuş olması ve devletin

başına bela kesilmesi yüzünden Yeniçeri Ocağı 18 Haziran 1826 tarihinde padişah II. Mahmut tarafından ortadan kaldırılmıştır (https://www.iem.gov.tr/iem/index.php?menu_id=53).

2.3.3. 1826 - 1845 Dönemi

Yeniçeri Ocağının 1826 yılında kaldırılmasından sonra, İstanbul'da Asakiri Muntazama-i Hassa (Asakir-i Mansure-i Muhammediye) isimli ve polisiye hizmetleri de yapmak üzere yeni bir Askeri teşkilat kurulmuş, Serasker denilen bu teşkilatın komutanı, iç güvenliğin sağlanmasına ait Yeniçeri Ağası'nın yetkilerine sahip olmuştur. Böylece Yeniçeriler ve Yeniçeri Ağası yerine Asakir-i Mansure-i Muhammediye ve Serasker geçmiştir. 1826 yılında çıkarılan İhtisap Ağalığı Nizamnamesi ile, bir İhtisap Nezareti kurulmuş ve bu nezarete çalışanlar, kolgezmez ve güvenlik hizmetlerini yürütmekle görevlendirilmişlerdir. 1834 yılında, Anadolu ve Rumeli'nin bazı eyaletlerinde Asakir-i Redife adıyla bir askeri teşkilat kurulmuş ve bu teşkilatın Serasker denilen komutanı keza Yeniçeri Ağasının İç Güvenlik konusundaki yetkilerine sahip olmuştur. Bu dönemde, gerek başkent İstanbul'da ve kısımlarında, gerekse taşrada, polis hizmetleri birbirinden farklı örgütlenir. Örneğin İstanbul'da İhtisap Nezareti ve eyaletlerde Sipahiler tarafından yürütülmüş, kuvvetlerin emir ve komutasında birlik ve bütünlük sağlanamamıştır. Bu karışıklık 1845 yılına kadar sürmüş, yurdun her tarafı için aynı yapıda ve fonksiyonel bir polis teşkilatı kurulamamıştır (Yaşar, 2006).

2.3.4. 1845 - 1879 Dönemi (Polis Teşkilatının Kuruluşu)

Yeniçeri Ocağının kaldırılmasından sonra gerek Osmanlı başkentinde ve gerekse illerde iç güvenlik hizmetlerinin eskisiyle kıyaslanmayacak ölçüde gelişmesine rağmen güvenlik hizmetlerinin birçok makam ve kişilere bağlı olarak yürütülmesi uygulaması sürmüştür. Örgütlenme açısından ve uygulamadaki bu karışıklığı ortadan kaldırmak amacıyla 10 Nisan 1845'de İstanbul'da "POLİS" adıyla bir teşkilat kurulmuş, yeni kurulan polis teşkilatının görevleri yine aynı tarihte yayınlanan Polis Nizamnamesinde belirtilmiş ve bu durum yabancı elçiliklere de bir yazıyla duyurulmuştur. 10 Nisan 1845 tarihinde yayınlanan ilk Polis Nizamnamesi Türk

Emniyet Teşkilatının kuruluş günü olarak kabul edilmiştir. Polis teşkilatının kuruluş amacı bu nizamnamede belde güvenliğini sağlamak olarak belirtilmiştir (Gülmez, 1983). 10 Nisan tarihi bu Nizamnameden ilham alınmış olup halen günümüze kadarda her yıl kutlanılan Polis bayramı haftası ve etkinlikleri olarak kutlanmaktadır. Bu yıl da 169. Polis bayramı haftası etkinlikleri Türkiye'nin her il ve ilçesinde olduğu gibi Malatya da çeşitli etkinliklerle kutlanmıştır. "Polis" adıyla ilk kez kurulan teşkilata ve yabancı elçiliklere de duyurulan 17 maddelik Polis Nizamnamesi ile getirilen yeniliklere rağmen karışıklıklar tümüyle ortadan kaldırılamamış, Başkentte polis hizmeti Yeniçeri Ağası yerine geçen Serasker, İhtisap Ağası ve Polis adını taşıyan bir teşkilat tarafından yürütölmeye başlanmıştır. Taşrada polis hizmeti ise, sipahiler ve İstanbul'da olduğu gibi memleketin birçok illerinde kurulan Asakir-i Mansure Alaylarına verilmiştir. 1846 yılında yayımlanan bir genelge ile polis hizmetlerinin serasker tarafından yönetilmesinin askerlerin asıl görevlerini aksattığı belirtilerek yalnızca polis hizmetlerini yürötmek üzere ve seraskerlikten bağımsız olarak "Zaptiye Müdürlüğü, Zaptiye Müdür Yardımcılığı" ve polisle ilgili yasaları hazırlamak için, "Zaptiye Meclisi" kurulmuştur. Kısa bir süre sonra da bu meclis kaldırılmış ve yerine "Divan-ı Zaptiye" ve "Meclis-i Tahkik" kurulmuştur. Böylece hem İstanbul hem de illerin güvenlik işleri Zaptiye Müşiriyetince yürütölmüş ve bu makam, teftiş memurlarıyla ikinci defa olarak 1867 de kurulmaya girişilen polis teşkilatının bağılı olduğu tek yer olmuştur. Bu Tevhidi Zabıta Dönemi 1879 yılına kadar devam etmiştir. Bu yılda Zaptiye Müşiriyeti kaldırılmış ve yerine görevi sadece polis işlerini kapsayan Zaptiye Nezareti kurulmuş, Polis ve Jandarma bir daha birleşmemek üzere ayrılmışlardır (Çufalı, 2002).

2.3.5. 1879 - 1908 Dönemi

1876 yılında Tanzimat ve Islahat hareketleri çerçevesinde Avrupa'daki örneklere göre bir polis teşkilatı kurulmasına birinci meşrutiyetin ilanından sonra oluşan hükümet programında yer verilmiş ve 1879 da Zaptiye Nezareti kurulmuştur. Başlangıçta İstanbul ve çevresinde teşkilatlanarak güvenlik işlerini yüröten zaptiye nezareti daha sonra ülke çapında kuruluşları bu nezaret tarafından tek merkezden yönetilmiştir. Bugünkü Emniyet Genel Müdürlüğünün görev ve yetkilerini yürötmüş olan Zaptiye Nezareti 1909 da kaldırılmıştır.

1845 yılında kurulan polis teşkilatı 1867 ve 1879 dan sonra da 1881 - 1886 - 1898 ve 1907 yıllarında yapılan düzenlemelerle sürekli gelişmiş ve genişlemiştir. Bu dönemde; 1881'de İstanbul'da düzen ve güvenliği sağlayan Asakir-i Zaptiye teşkilatı kaldırılmış ve yerine Polis Teşkilatı kurulmuştur. Bu merkez kuruluşu İstanbul, Üsküdar, Beyoğlu Polis Müdürlükleri ve Beşiktaş Polis Memurluğu olarak, dört polis dairesi de merkezlere bölünmüştür. Her polis dairesi bir polis müdürü ile bir başkan ve iki üyeden oluşan bir polis meclisi ve her merkez bir serkomiser tarafından yönetilmiştir. Zamanla, polis meclisinin üye ve her daireye bağlı serkomiserlerinin sayısı çoğalmıştır. 1886 yılından sonra, İstanbul polis müdürlüğü dışındaki diğer müdürlüklere mutasarrıflık adı verilmiş ve polis müdürüne de mutasarrıf denilmiştir. Aynı yılda ve ayrıca, zaptiye nezaretine bağlı bir baştabibin başkanlığında da bir sağlık dairesi, 1898 yılında da İstanbul'da bir sivil polis teşkilatı kurulmuştur. Taşra teşkilatı, başlangıçta 15 ilde kurulmuş ve her il polis dairesinin başına bir serkomiser verilmiştir. Zaptiye nezaretinin sonu olan 1909 yılına doğru illerin çoğunda polis teşkilatı kurulmuş, bazılarını polis müdürü bazılarını da serkomiserler yönetmişlerdir. 1881 yılında fiilen kurulmuş olan Polis Teşkilatı'nın görev ve yetkilerini belirleyen ilk hukuksal metin 6 Aralık 1896 da yayınlanmıştır. Bundan sonra 19 Nisan 1907 tarihinde ilk Polis Nizamnamesi yayınlanmıştır. Polis örgütünün ihtiyaçlarını her bakımdan yeterli bir biçimde karşılayan ve 167 maddeden oluşan bu nizamnamenin en belirgin özelliği, içerdiği hükümlerin yabancı etkiler altında kalınmadan hazırlanmasıdır. Daha önce, gerek tanzimat ve gerekse Abdülhamit döneminde yayınlanmış olan metinlerin çoğu, yabancıları tatmin etmek için, yabancı devletlerin yasalarından aktarılmış hükümleri kapsamaktaydı. Bu nizamnamenin ikinci belirgin özelliği uzun süre başarı ile uygulanmış olmasıdır. Söz konusu nizamname, polisin idari, adli, siyasi görevlerini, merkez ve taşra kuruluşlarını hiyerarşi, polisin Asakir-i Nizamiye ve jandarma ile ilişkileri, polisin yetkileri, izinde iken polisin görev ve yetkileri, polis müfettişlerinin görevleri, polis meclisinin görevleri, polisin seçim ve tayin usulü, polisin cezalandırılması, yargılanması, polisin ödenekleri ve benzeri hususları kapsamaktaydı (Yaşar, 2006).

2.3.6. 1908 - 1918 Dönemi

1908 yılında II. nci Meşrutiyetin ilanı üzerine Fransız ve Alman Polis Teşkilatları esas alınarak Polis Teşkilatının yeniden organize edilmesi kararlaştırılmış ve 22 Temmuz 1909 yılında çıkarılan "İstanbul Vilayeti ve Emniyeti Umumiye Müdüriyeti Teşkilatına Dair Kanun" ile 31 Mart ayından sonra artık yaşaması imkansız olan Zaptiye Nezareti kaldırılarak, yerine Dahiliye Nezaretine bağlı ve memlekete şamil polis işlerinin yürütülmesiyle görevli "Emniyet Umumiye Müdürlüğü" ve İstanbul Vilayetine bağlı bir polis müdüriyeti kurulmuştur. Emniyeti Umumiye Müdüriyeti, 1913 yılına kadar polis işlerini 1907 de çıkarılan polis nizamnamesi hükümlerine göre yürütmüş ve hükümleri İstanbul dahil tüm ülke sathında uygulanmıştır.

Gerçek anlamda, Polis Teşkilatının tertip ve teşkilini, zat islerini, vazife ve yetkilerini tayin ve tespit eden kapsamlı bir metin 19 Nisan 1907 tarihinde, Polis Nizamnamesi olarak yayımlanmıştır. Kapsamlı olan bu Nizamname 167 maddeden oluşmuştur. Bu nizamnameye göre polisin görevleri; önleyici zabıta hizmetleri, siyasi zabıta hizmetleri ve adli zabıta hizmetleri olarak ifade edilmiştir. Polis Teşkilatının her türlü ihtiyacını karşılaması ve yabancı etkiler altında kalınmadan hazırlanması yönüyle alanında ilk Nizamnamedir. Bir başka özelliği de uzun süre başarı ile uygulanmış olmasıdır (Çufalı, 2002).

Bu Nizamnameye göre polisin bu esas vazifesi üç kısma ayrılmaktadır;

1. Zabıta-i İdare veya Önleyici Zabıta Vazifesi
2. Zabıta-i Mülkiye veya Siyasi Zabıta Vazifesi
3. Zabıta-i Adliye veya Adli Zabıta Vazifesi

1908 yılında ikinci Meşrutiyetin ilanı üzerine Fransız ve Alman Polis Teşkilatları esas alınarak Polis Teşkilatının yeniden kurulması kararlaştırılmış ve 22 Temmuz 1909 yılında çıkarılan "İstanbul Vilayeti ve Emniyeti Umumiye Müdüriyeti Teşkilatına Dair Kanun" ile 31 Mart olayından sonra artık yaşaması imkansız olan Zaptiye Nezareti kaldırılarak yerine Dahiliye Nezaretine bağlı ve memleket

genelinde görevli Emniyeti Umumiye Müdürlüğü ve İstanbul Vilayetine bağlı bir Polis Müdüriyeti kurulmuştur (Alyot, 2008). 9 Aralık 1913 tarihinde, Dahiliye Nezareti Teşkilat Nizamnamesi çıkarılmış ve bu Nizamnamede Emniyeti Umumiye Müdüriyetinin görevi "Memleketin Emniyet ve İnzibatına taalluk eden her türlü umum ve muamelatı takip ve o baktaki muhaberatı idare ve polis teşkilat ve polis mekteplerini idare etmek" olarak belirlenmiştir. Görevleri bu nizamname ile belirlenen Emniyeti Umumiye Müdürlüğü, Ankara'da milli hükümet Emniyeti Umumiyesi kurulana kadar Dahiliye Nezaretine bağlı olarak hizmet görmüştür. 1913 tarihli Nizamname ile Dahiliye Nezaretine bağlanan Emniyeti Umumiye Müdürlüğü, başlangıçta emniyet, memurin ve levazım, muhasebe ve tahribat şubelerinden oluşmuştur. Daha sonraki tarihlerde bunlara, Heyet-i İstihbariye, polis müfettişliği, siyasi ve idari kısımlara bakan iki umum müdür muavini eklenmiştir. Bu kısımlardan siyasi kısım bir müdür yönetiminde 6 şube ile umumî ve hususî kalemden, her şubenin kadrosu ise bir müdür, iki yardımcı ve gerektiği kadar memurdan oluşmuştur.

Mondros Mütarekesi sonucunda Emniyeti Umumiye Müdürlüğü Teşkilatı, Emniyeti Umumiye Müdürü, Emniyeti Umumiye Müdür Muavini, Asayiş Seyrüsefer, Ecanip (yabancılar) Şubeleriyle, Kalem-i Umumi, Kalem-i Hususi Müdüriyetleri, muhasebe, memurin, levazım, polis mecmuası, evrak müdüriyetleri, memurin ve müstahdemini müteferrikadan oluşmuş bulunmaktaydı. 1911 yılında çıkarılan bir kanunla 1909 yılında yürürlüğe konulan İstanbul Vilayeti ve Emniyeti Umumiye Müdüriyeti Teşkilatına dair kanunun dört ve beşinci maddeleri değiştirilmiş, Emniyeti Umumiye Müdüriyeti ile İstanbul Valiliği arasında çıkan sürtüşmeler sebebiyle, başkentin polis hizmetlerine ilişkin işleri Emniyeti Umumiye Müdürlüğünden alınmış ve doğrudan Dahiliye Nezaretine bağlı olarak oluşturulan İstanbul Polis Umum Müdürlüğüne verilmiştir. Vilayetin Polis Teşkilatları ve Polis Müdürlükleri ise, eskisi gibi valilerin ve bağımsız mutasarrıfların yönetimleri altında Emniyeti Umumiye Müdüriyetine bağlı bırakılmıştır. Böylece kurulmuş olan İstanbul Polis Müdüriyeti Umumiyesi, kentnin polis hizmetlerini, 24 Şubat 1923 de kaldırıp yerine İstanbul Polis Müdürlüğü kuruluncaya kadar yürütmüştür. İstanbul Polis Müdüriyeti Umumiyesinin mütareke dönemindeki teşkilatı; Bir Umum Müdür ve Umum Müdür Muavini, Teftiş Heyeti Reisi, Tahrirat Müdürlüğü, Birinci, İkinci,

Üçüncü, Dördüncü Şube Müdürlükleri, Muhasebe Memurluğu, Heyet-i Sıhhiye, Polis Hastanesi'nden oluşmuştur. Böylece Milli Hükümetin kurulmasına kadar, ülkenin iç güvenliğine ilişkin işler, Umum Jandarma Komutanlığı, Emniyeti Umumiye Müdüriyeti ve İstanbul Polis Müdüriyeti Umumiyesi olmak üzere üç teşkilat tarafından yürütülmüştür. 21 Mayıs 1913 tarihli Polis Nizamnamesi, II. nci Meşrutiyet devrinin koşullarına ve zamanın ihtiyaçlarına göre hazırlanmış ve bu Nizamname ile polisin örgütlenmesi, görev ve yetkileri, personelin dereceleri, sınıfları, mesleğe giriş, yükselme ve diğer tüm özlük işleri, soruşturma, yargılama, istifa, tayin, izin cezalandırma işleri, levazım işleri, polis karakolları ve görevleri, polisin kıyafeti ve davranış biçimleri yeniden düzenlenmiştir. Bu Nizamnamede polis, piyade, süvari ve sivil olmak üzere üç sınıfa ayrılmış, meslek dereceleri, sıralaması, polis adaylığı, polis memurluğu, komiser muavinliği, komiserlik, merkez memurluğu, polis müdürlüğü kısmı, adli ve idari riyaset ve müdüriyetleri emniyet müdürlüğü, Emniyet Umumiye Müdürlüğü, İstanbul Polis Müdüriyeti Umumiyesi Müdürlüğü, İstanbul Polis Müdüriyeti Umumiyesi olarak düzenlenmiştir. Başkent Polis Teşkilatı diğer illerden ayrı düşünülmüş, illerde polis müdürlüğü kurulacağı ve Kazalarda birer amirin yönetiminde yeteri kadar polis bulunduracağı belirtilmiş, polis mesleğine alınma ve yükselme şartları aydınlatılarak polisin değişik hizmet yerlerinde görev ve yetkileri tam olarak belirtilmiştir (https://www.iem.gov.tr/iem/index.php?menu_id=54).

2.4. Modern Türkiye’de Polis

29 Ekim 1923 tarihinde Cumhuriyet ilanından sonra hemen her alanda olduğu gibi Emniyet Teşkilatında da gelişme ve modernleşme çalışmaları alanında yurt dışından personel getirilerek hizmetlerin verilmesi yönünde çareler aranmıştır. Henüz teşkilat kanunu yoktur. Hizmetler, 1907 ve 1913 tarihli Polis Nizamnamesine göre yürütülmektedir. 14 Mayıs 1930 tarihinde Emniyeti Umumiye Müdürlüğü olan ismi, Emniyet İşleri Umum Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir. Cumhuriyet döneminde Emniyet Teşkilatının hukuki alt yapısı 4 Haziran 1937 tarihinde çıkarılan ve bugün de halen yürürlükte bulunan 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu’na dayanmaktadır (Sönmez, 2000).

Polis, eskiden amatör kişilerden oluşurken, günümüzde modern polis, ‘profesyonel’ kişilerden oluşmaktadır. Profesyonel polis ise, polisliği, geçimini sağlamak üzere meslek olarak seçip yürüten ve polis eğitimi gören kimse demektir. Emniyet Teşkilatı Kanununda polis, ‘silahlı icra ve inzibat kuvveti’ olarak tanımlanmaktadır (Fındıklı, 2001). Türk polis tarihinin değişim sürecine bakıldığında şu tespitte bulunmak mümkündür. Türk polis teşkilatının yapısında görülen köklü değişikliklere yol açan temel belirleyiciler, toplumsal ve siyasal alanda meydana gelen değişiklikleri etkileyen faktörlerdir (Karakaş, 2003).

Emniyet teşkilatının yapısı 4 Haziran 1937 tarihinde çıkartılan 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunun da belirtilmiştir. Bu kanunun 1. maddesinde ülkenin genel emniyet ve asayişinden içişleri Bakanı sorumlu tutulmuş ve İçişleri Bakanının bu işleri kendi yasalarına göre hareket eden Emniyet Genel Müdürlüğü ile Jandarma Genel Komutanlığı ve gerektiğinde diğer bütün zabıta teşkilatları aracılığıyla yerine getirileceği ve lüzum halinde de Bakanlar Kurulu Kararıyla ORDU kuvvetlerinden de yararlanabileceği hükmü getirilmiştir.

Burada belirtilen “Emniyet ve Asayiş” kelimeleri kısaca neyi ifade ediyor kısaca açıklayalım.

Emniyet; saldırı soygun gibi herhangi bir tehlikenin riskin bulunmadığı hali yani Devlete topluma, kişilere mal ve eşyalara yönelik sabotaj tehlikesi ve kazalara karşı alınan hukuka uygun önlemlerin tümünü ve bu önlemlerin alınmış olduğu hali veya kişide ve toplumda namusuna, canına, malına ve özgürlüğüne karşı bir saldırı fikri olmayacağı duygusu ve kanaatinin yerleşmiş olduğu durumu ifade eder.

Asayiş; bir toplulukta güvenliğin egemen olması, korku ve endişe yaratacak herhangi bir şeyin bulunmaması hali hukuka uygun ve gerekli önlemlerin alınması sonucu, devlete, topluma, kişilere mal ve eşyalara karşı her hangi bir tehlike, kaza ve sabotajların olmadığı bir ortamı, düzensizlik ve karışıklıkların önlendiği, hayatın normal akışının sağlandığı hali, dirlik ve düzenin varlığı konusunda kamuda oluşturulan yaygın inancı ifade eder (Cerrah, 2012).

2.4.1. Polisin Kıyafetine Göre Sınıflandırılması

Emniyet Teşkilat Kanunu silahlı icra ve inzibat kuvveti olarak Polisi;

Giyim- kuşamına ve yaptığı hizmetlere göre iki sınıfa ayırmıştır.

Giyim ve kuşamına göre Polis;

Üniformalı Polis

Sivil Polis olmak üzere oda ikiye ayrılmıştır

2.4.1.1. Üniformalı Polis

Polisin resmi kıyafetle görev yapan kısmıdır. Vasıtalı ve vasıtasız olarak kısımlara ayrılır. vasıtalı polis; atlı, bisikletli, motorlu, canlı cansız araçlarla donatılan kısım. Resmi polis önleyici, caydırıcı ve koruyucu görevini ifa etmektedir. Herhangi bir şekilde suç işlemeyi tasarlayan kişi üniformalı polisi gördüğünde bundan vazgeçecektir. Yardıma muhtaç kişiler resmi polisi gördükleri zaman kendilerini güvende hissedecektir.

2.4.1.2. Sivil Polis

Bazı görevlerin yerine getirilmesinde polisin kendisinden beklenen hizmeti en iyi şekilde yapabilmesi için kimliğini saklamasını ve kendisini gizlemesi gerekmektedir. Örneğin ülke ve millet bütünlüğümüze kastedenlerin takip edilip ortaya çıkarılmalarında, narkotik maddeler imal edip satanların yakalanmasında gizlilik esastır. Bu tür suçluların üstüne üniformalı olarak gidilmesi, suçluların kaçmasını sağlayacağından polisin bunların işlediği suçları aydınlatması ve suçlularını yakalaması güçleşecektir. Hizmetin daha etkin ve verimli şekilde yürütülmesinde bu tür özellik arz eden hizmetlerde sivil polislerden yararlanılması cihetine gidilmiştir. Sivil polislerin yetki ve sorumluluğu üniformalı polisin yetki ve sorumluluğuyla aynı olup sivil polisler üniformalı polisler arasından seçilmektedir (Cerrah, 2012).

2.4.2. Polisin Yaptığı Hizmet Alanlarına Göre Sınıflandırılması

Polisin yaptığı hizmetler dikkate alındığında:

İdari,

Siyasi ve

Adli olmak üzere 3 e ayrılır.

2.4.2.1. İdari Polis:

Her toplumda polisin ilk görevi, suç olmadan önce suçu önlemektir. İşte bu görev polisin idari görevidir. İdari polisin görevi sadece suçu önlemek değil aynı zamanda kanunlara, tüzüklere, yönetmenliklere, hükümet emirlerine ve kamu düzenine uygun olmayan hareketlerin işlenmesinden önce önlemekte görevleri arasındadır. Bunun için önleme ve korum görevini yürütmek amacıyla, suçların meydana gelmesi muhtemel yerlerde karakollar kurulur, yaya ve motorize devriyeler gezdirilir.

2.4.2.2. Siyasi Polis:

Siyasi polis Devletin genel emniyetine yani ülkemizin milli birlik ve beraberliğine Anayasal düzenine ve genel güvenliğe ilişkin önleyici ve koruyucu görevleri yerine getirmesinden sorumludur. Yabancıların ülkemiz de seyahatlerine, çalışmalarına ilişkin işlemler, pasaport verme, pasaport verme, yurt dışı giriş-çıkış kontrolü, dernek, siyasi parti ve sendikaların yasalara uygun faaliyet gösterip göstermediği gibi işlemlerin takip edilmesi siyasi polisin genel görevi olarak kabul edilmektedir.

2.4.2.3. Adli Polis:

Herhangi bir suçun işlenmesinden sonra doğrudan doğruya veya adli makamların emriyle el koyan, suçun delillerini toplayan ve tespit eden, suçlu ya da suçluları yakalayarak Cumhuriyet savcılarını adına soruşturmayı yürüten, şüpheli ve sanıkları suç kanıtlarıyla beraber adli makamlara teslim eden kısma adli polislik denir (Cerrah, 2012).

Emniyet Genel Müdürlüğü

Merkez teşkilatı

Taşra Teşkilatı

Yurtdışı Teşkilatı

olmak üzere 3 ana şekilde yapılandırılmıştır.

2.5. Merkez Teşkilatı (Emniyet Genel Müdürlüğü)

Emniyet Genel Müdürü, Emniyet Teşkilatının en yüksek dereceli mesleki amiri ve yöneticisidir. Genel müdür; verilen hizmetlerin etkin ve süratli bir şekilde yürütülmesini temin etmek, personelin yetiştirilmesini, eğitim ve disiplini sağlayacak önlemleri almak ve bu amaçla teşkilat üzerinde denetim ve gözetim göreviyle yükümlüdür. Merkez teşkilatı şu daire başkanlıklarından oluşmaktadır (Günşenv.d., 2009).

2.5.1. Merkez Teşkilatı Daire Başkanlıkları

AKKM Dairesi Başkanlığı

Arşiv Dairesi Başkanlığı

Asayiş Dairesi Başkanlığı

Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı

Dış ilişkiler Dairesi Başkanlığı

Eğitim Dairesi Başkanlığı

Güvenlik Dairesi Başkanlığı

Haberleşme Dairesi Başkanlığı

Havacılık Dairesi Başkanlığı

Hukuk Müşavirliği

İdari Mali İşler Dairesi Başkanlığı

İkmal ve Bakım Dairesi Başkanlığı

İnşaat Emlak Dairesi Başkanlığı

İnterpol Dairesi Başkanlığı

İstihbarat Dairesi Başkanlığı

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi Başkanlığı
 Koruma Dairesi Başkanlığı
 Kriminal Polis Laboratuvarları Dairesi Başkanlığı
 Özel Harekat Dairesi Başkanlığı
 Özel Güvenlik Dairesi Başkanlığı
 Personel Dairesi Başkanlığı
 Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı
 Sivil Savunma Uzmanlığı
 Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı
 Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
 Tanık Koruma Dairesi Başkanlığı
 Teftiş Kurulu Başkanlığı
 Terörle Mücadele Harekat Dairesi Başkanlığı
 Trafik Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığı
 Trafik Planlama ve Destek Dairesi Başkanlığı
 Trafik Uygulama ve Denetleme Dairesi Başkanlığı
 Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığı
 Trafik Araştırma Merkezi Müdürlüğü
 Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü

(<http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/DaireBaskanliklari.aspx>).

2.6. Merkez Teşkilatına Bağlı Polis Eğitim Birimleri

2.6.1. Polis Akademisi Başkanlığı

Emniyet teşkilatının orta ve üst kademe amir ihtiyacını karşılamak, önlisans, lisans ve lisansüstü eğitim öğretim yapmak, bilimsel araştırma yapmak, yayın ve danışmalık yapmak üzere bilimsel özerkliğe sahip ve bünyesinde fakülte, enstitü ve Polis Meslek Yüksekokulları bulunan bir yüksek öğretim kurumu olarak Polis Akademisi kurulmuştur. Polis Akademisi; 25 Nisan 2001 tarih ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile, Polis Üniversitesi anlayışıyla yeniden yapılandırılmış olup, bünyesinde eğitim hizmeti veren Güvenlik Bilimleri Fakültesi, Güvenlik

Bilimleri Enstitüsü, Polis Meslek Yüksek Okulları ve FYO (Fakülte ve Yüksek Okullar) bölümü ile üniversite statüsüne kavuşturulmuştur (http://www.pa.edu.tr/?appcode=web_akademi_tarihcesi).

2.6.2. Güvenlik Bilimleri Enstitüsü

Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Polis Akademisi Başkanlığı'nın Fakülte ve Yüksek Okulları'ndaki öğretim üyesi ihtiyacını karşılamayı ve Güvenlik Bilimleri alanında uzman personel yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

İlgili bilim dallarında lisansüstü eğitim öğretim yapmak, Emniyet Teşkilatı için öğretim elemanı yetiştirmek, bilimsel araştırma, inceleme ve yayın faaliyetlerinde bulunmak, akademik danışmanlık hizmetleri yapmak, bilimsel toplantı, sempozyum, konferans, seminer düzenlemek, Güvenlik personeline, ihtiyaç duyduğu alanlarda uzmanlık ve yönetim bilgisi kazandırmak amacı ile eğitim-öğretim vermek, kurs ve sertifika programları düzenlemek gibi faaliyetler Enstitü'nün ana faaliyet alanları arasında bulunmaktadır. Halen Enstitüde; Suç Araştırmaları, Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi, Uluslararası Polislik çalışmaları ve Ceza Adaleti Yönetimi Programları bulunmaktadır (<http://www.pa.edu.tr/?app=5AEA3B5C-2AD9-4E41-9771-383DA4DB8DE4>).

2.6.3. Güvenlik Bilimleri Fakültesi

Fakültenin esas kaynağı polis kolejidir. İhtiyaç halinde lise mezunları arasından yönetmenlikle belirtilecek şartları taşıyan öğrencilerde başarı sırasına göre fakülteye alınırlar. 4 yıllık bir öğretim sürecinden geçirilen öğrenciler birinci ve ikinci sınıfı başarıyla tamamladıktan sonra, öğrenimlerine 3. ve 4. Sınıftan devam ederler. Öğrenimlerini süresi içinde tamamlamayan öğrenciler istekleri halinde Polis memuru olarak uygun kadrolara atanırlar.

2.6.4. Fakülte ve Yüksekokul Öğrencileri (FYO)

Emniyet teşkilatınca ihtiyaç duyulan, sağlık, hukuk, sosyal bilimler, mühendislik, mimarlık ve fen bilimleri ile eğitim birimleri ve diğer alanlardan

eleman yetiştirmek üzere yurt içindeki yükseköğretim kurumlarında Emniyet Genel Müdürlüğü adına üniformalı öğrenci okutulmaktadır. Bu öğrencilerin kontenjanları Eğitim Dairesi Başkanlıklarınca diğere daire başkanlıklarının talepleri ve akademi başkanlığının barınma konusundaki görüşleri değerlendirilmek suretiyle ve Genel Müdür onayıyla tespit edilmekte, diğere işlemler ise Polis Akademisinde yapılmaktadır.

Bu eğitime üniversite sınavını kazanan, polis koleji ve lise dengi okul mezunları alınmaktadır. Bu öğrencilerin iaa ve ibadeleri devletçe karşılanmakta ve yatılı olarak okutulmaktadırlar. Bu öğrenciler mezuniyetlerini müteakip Emniyet Teşkilatında ihtiyaç duyulan kadrolara atanmaktadır (Cerrah, 2012).

2.6.5. Polis Kolejleri

Polis Koleji; lise derecesinde eğitim ve öğretim yapmak üzere Emniyet Genel Müdürlüğüne bağılı olarak parasız yatılı ve resmi üniformalı okullar olarak kurulmuştur. Polis Kolejleri Milli Eğitim Bakanlığına bağılı Anadolu liselerinin fen bilimleri öğretim programlarına uygun olarak lise derecesinde eğitim ve öğretim yapmaktadır. Polis Koleji Mezunları; Emniyet Teşkilatına orta ve üst kademe amir yetiştiren Polis Akademisinden mezun olduktan sonra Komiser Yardımcısı rütbesi ile Emniyet Teşkilatında çalışmaya başlamaktadırlar (<http://www.poliskoleji.pol.tr/Sayfalar/tarihce.aspx>).

2.6.6. Polis Meslek Yüksekokulları

Emniyet Teşkilatının ihtiyacı olan polis memurlarını yetiştirmek üzere Polis Akademisine bağılı, 2 yıl süre ile ön lisans düzeyinde, parasız yatılı, üniformalı, beslenme, barınma ve sağılık giderlerinin devletçe karşılandığı mesleki eğitim-öğretim ve uygulama yapan eğitim kurumlarıdır. Türkiye de bugün itibarı ile bulunan Polis Meslek Yüksekokulları şunlardır.

- 1 A.GAFFAR OKKAN PMYO
- 2 AFYONKARAHİSAR PMYO
- 3 AKSARAY PMYO
- 4 AYDIN PMYO
- 5 BALIKESİR PMYO
- 6 BAYBURT PMYO
- 7 BİTLİS PMYO
- 8 ELAZIĞ Z. AĞAR PMYO
- 9 ELMADAĞ PMYO
- 10 ERZİNCAN PMYO
- 11 ERZURUM PMYO
- 12 GAZİANTEP PMYO
- 13 HATAY PMYO
- 14 KASTAMONU PMYO
- 15 KAYSERİ PMYO
- 16 KEMAL SERHADLI PMYO
- 17 KIRIKKALE PMYO
- 18 KIRŞEHİR PMYO

19 KONYA EREĞLİ PMYO

20 MALATYA PMYO

21 NİĞDE PMYO

22 RİZE PMYO

23 RÜŞTÜ ÜNSAL PMYO

24 SAMSUN 19 MAYIS PMYO

25 SİİRT PMYO

26 ŞÜKRÜ BALCI PMYO

27 TRABZON PMYO

28 YOZGAT PMYO

(<http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/Egitim.aspx>).

2.6.7. Polis Meslek Eğitim Merkezi (POMEM)

Polis Meslek Eğitim Merkezlerine, en az dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından veya bunlara denkliği kabul edilmiş yurt dışındaki yüksek öğrenim kurumlarından mezun olan erkek ve bayan adaylar arasından seçme sınavını başaranlar kabul edilirler. Polis Meslek Eğitim Merkezlerinde eğitim-öğretim, parasız yatılı ve üniformalı olup öğrencilerin tüm giderleri devletçe karşılanır. Emniyet teşkilatına polis memuru yetiştiren Polis Meslek Yüksek Okullarının teşkilatın memur ihtiyacını karşılamada yetersiz kalması ve toplumda artan kapkaç, hırsızlık, gasp gibi suçlar sebebiyle polis memuru açığını bir an önce kapatmak amacıyla 2005 yılında Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığına bağlı sadece 4 yıllık Yükseköğrenim görmüş lisans mezunlarını alan (POMEM), ve öğrencilerine altı (6) aydan az olmamak üzere mesleki eğitim veren Emniyet

Teşkilatına Polis Meslek Yüksek Okulları ile birlikte Polis Memuru yetiştiren Polis Meslek Eğitim Merkezleri kurulmuştur (<http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/Pomem-Duyuru.aspx>).

Halen;

İstanbul Arnavutköy Polis Meslek Eğitim Merkezi

İstanbul Etiler Polis Meslek Eğitim Merkezi

İstanbul Adile Sadullah Mermerci Polis Meslek Eğitim Merkezi

İzmir Bornova Polis Meslek Eğitim Merkezi

Eskişehir Polis Meslek Eğitim Merkezi

Çankırı Polis Meslek Eğitim Merkezi

Amasya Merzifon Polis Meslek Eğitim Merkezi

Aydın Polis Meslek Eğitim Merkezi ve

Bilecik Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürlüğü

olmak üzere 9 okulda polis meslek eğitimi verilmektedir.

2.6.8. Polis Eğitim Merkezleri

Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığına bağlı eğitim kurumu olan Polis Eğitim Merkezleridir. Emniyet Teşkilatının orta kademe amir ihtiyacını karşılamak üzere, Türk Polis Teşkilatı içerisinde belirli süre hizmet yapmış, istenilen şartları taşıyan ve açılan yazılı sınavı kazanan polis memurlarını en az 9 (dokuz) aylık bir hizmet içi eğitim sonrası Komiser Yardımcısı rütbesinde amir sınıfı personel olarak yetiştiren eğitim merkezleridir (Cerrah, 2012).

2.7. Taşra Teşkilatı

Taşra teşkilatının illerde il emniyet müdürlükleri, ilçelerde ilçe emniyet müdürlük veya ilçe emniyet amirlikleri ile güvenlik hizmetlerine ilişkin diğer birimlerden oluşacağı, İçişleri Bakanlığının uygun göreceği yerleşim alanlarında, Polis Teşkilat Birimini kurabileceği 3201 sayılı kanunla hükme bağlanmıştır (Yaşar, 2006). İl emniyet müdürlüklerinde şu birimler hizmet yapmaktadırlar.

2.7.1. Emniyet Komuta ve Kontrol Merkezi

İlde meydana gelen güvenlik, asayiş, trafik ve diğer olayların anında genel müdürlüğe bildirmek ve istatistiki bilgileri değerlendirerek alınacak tedbirlere yardımcı olmakla görevlidir.

2.7.2. İstihbarat Şube Müdürlüğü

Devlet güvenliği aleyhine faaliyet gösteren tüm kişi ve kuruluşlar hakkında bilgi toplayıp derleyen ve aldığı bilgileri diğer birimlere yayan şube müdürlüğüdür.

2.7.3. Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü

Yasa dışı faaliyetlerde bulunan tüm örgüt ve kişilerle mücadele etmek, izlemek, operasyon düzenleyerek suçluları yakalamak, adalete teslim etmek ve bunlara dair bilgilerin değerlendirilmesinden sorumlu şube müdürlüğüdür.

2.7.4. Pasaport Şube Müdürlüğü

Yurtdışına gezi, öğrenim ve diğer amaçlarla gidecek olan vatandaşlarımızın her türlü pasaport işlemlerinin yapıldığı şube müdürlüğüdür.

2.7.5. Güvenlik Şube Müdürlüğü

Dernekler, siyasi partiler, sendikalar, toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanunu, basım, matbaalar kanunu ile ilgili hizmetler, azınlıklar ve güvenlik soruşturmaları ile ilgili görevlerin yürütüldüğü şube müdürlüğüdür.

2.7.6. Özel Harekât Şube Müdürlüğü

Terör olaylarına müdahale, rehin alma, adam ve uçak kaçırma, durumlarında ani baskınlar düzenleyerek kurtarma operasyonlarını yerine getirmek üzere kurulmuş şube müdürlüğüdür.

2.7.7. Havalimanı Koruma Şube Müdürlüğü

Havalimanlarından giriş-çıkış yapanlara ait pasaport-vize işlemleri ve benzeri hizmetlerle havalimanlarında meydana gelebilecek olayların önlenmesi, koruma tedbirlerinin alınması görevini yerine getiren şube müdürlüğüdür.

2.7.8. Asayiş Şube Müdürlüğü

Siyasi amaçlı olmayan asayişe müessir olayların önlenmesi için gerekli tedbirleri almak, işlenen suçların faillerinin yakalanarak adli makamlara sevkini yapan şube müdürlüğüdür.

2.7.9. Deniz Şube Müdürlüğü

Denize kıyısı olan illerimizde faaliyet göstermektedir. Limanlardan giriş-çıkışlar ile diğer hudut işlemlerini yerine getiren şube müdürlüğüdür.

2.7.10. Mali Şube Müdürlüğü

Kıymetli maden-taş, sahte para, çek ve senet işlemleri, kıymetli evrak, sahtecilik, tarihi eser kaçakçılığıyla mücadele eden şube müdürlüğüdür.

2.7.11. Trafik Tescil ve Denetleme Şube Müdürlüğü

Her türlü araçların tescili sürücü belgesi ve sürücü belgelerinin arşivlenmesi, şehir içi ve şehirler arası yollarda trafiğin kontrol ve denetlenmesi ve hatalı bulunanlara gerekli işlemlerin yapıldığı şube müdürlüğüdür.

2.7.12. Olay Yeri İnceleme ve Kimlik Tespit Şube Müdürlüğü

Olay yerlerini teknik yöntemlerle incelemek, kroki, plan, fotoğraf veya video ile tespit etmek elde edilen iz, emare ve verileri toplamak değerlendirmek ve ilgili birimlere göndermekle ilgili işlemleri yapan şube müdürlüğüdür.

2.7.13. Koruma Şube Müdürlüğü

Devlet büyüklerinin korunması hizmetlerinin yapıldığı şube müdürlüğüdür. Ayrıca koruma yönetmenliğine göre özel koruma alacak şahıslarla ilgili işlemlerin yapıldığı şube müdürlüğüdür.

2.7.14. Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü

Kanuna aykırı sokak ve meydan hareketlerini önlemek, toplumsal olaylar grev ve lokavtlar ile sokak ve meydan hareketlerinde toplumun veya kişilerin maddi

ve manevi varlıklarını tecavüzden korumaktan sorumlu şube müdürlüğüdür (Cerrah, 2012).

2.8. Yurtdışı Teşkilatı

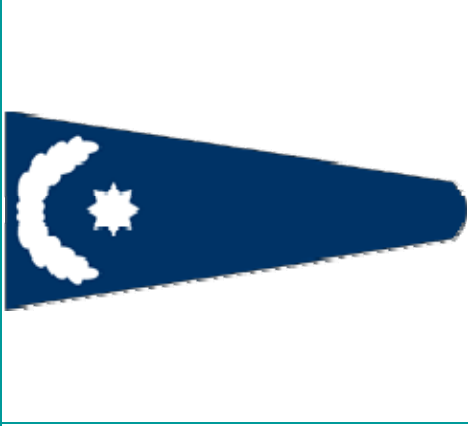

Emniyet Genel Müdürlüğü yurtdışı teşkilatı Bakanlar Kurulunun 02.08.1994 tarihli kararı ile onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Yurtdışında bulunan büyükelçilik ve ateşeliklerde kanunla belirtilen görevleri yapmakla görevlendirilmiştir (Yaşar, 2006).

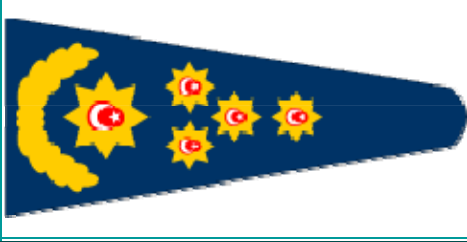
2.9. Türk Polis Teşkilatı'nda Meslek Rütbeleri, Meslek Dereceleri Ve Görev Unvanları

Polisler görevlerini yaparken mesleksel konum ve rütbeleri çerçevesinde hareket ederler. Meslek içerisindeki konumları doğrudan rütbeleriyle ilişkilidir. Polislerin rütbe, meslek derecesi ve görev unvanları ile terfi şartları ETK'nin 13. ve 55. Maddelerinde hüküm altına alınmıştır. Bu hükümlere göre polis amirleri, rütbe sırası ile Komiser Yardımcısı, Komiser, Başkomiser, Emniyet Amiri, Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü, Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü, İkinci Sınıf Emniyet Müdürü, Birinci Sınıf Emniyet Müdürü ve Sınıf Üstü Emniyet Müdürüdür (Cerrah, 2012). Bu rütbelere şekil olarak aşağıda gösterilmiştir.

	Polis Memuru	Emniyet Teşkilatında polisin en ast rütbesi "Polis Memuru" dur. Polis memurları Polis Meslek Yüksek Okulu ve Polis Meslek Eğitim Merkezlerinden mezun olurlar. Daha sonra, belli dönemlerde açılan sınavlarda başarı gösterenler üst rübelere kadar terfi olabilirler.
	Başpolis	Polis memuru rütbesinin bir üstüdür.
	Kıdemli Başpolis	Başpolis rütbesinin bir üstüdür.
	Komiser Yardımcısı	Polis Merkezlerinde Komiser Yardımcıları Grup Amirliği, Şubelerde ise Ekip Amirliği yaparlar
	Komiser	Komiserler Polis Merkezlerinde Grup Amirliği, Şubelerde Kısım Amirliği yaparlar.
	Başkomiser	Başkomiserler Polis Merkezi Amirliği, Şubelerde Büro Amirliği yaparlar.

	Emniyet Amiri	Emniyet Amirleri İlçe Emniyet Müdürlükleri ve Şube Müdürlüklerinde Bürolar Amiridirler. Şube Müdürü bulunmayan yerlerde Şube Müdürlüğüne vekaleten bakabilirler.
	4.Sınıf Emniyet Müdürü	4. Sınıf Emniyet Müdürleri Şube veya İlçenin Müdür Yardımcısı konumunda çalışırlar.
	3.Sınıf Emniyet Müdürü	3. Sınıf Emniyet Müdürleri Şube Müdürü veya İlçe Emniyet Müdürü olarak çalışırlar.
	2.Sınıf Emniyet Müdürü	2. Sınıf Emniyet Müdürleri İl Emniyet Müdürünün Yardımcısıdır ve kendilerine ya birkaç İlçe Emniyet Müdürlüğü veya birkaç Şube Müdürlüğü bağlıdır.
	1.Sınıf Emniyet Müdürü	1. Sınıf Emniyet Müdürleri ise İl Emniyet Müdürü olup, İlin bütün polis birimleri kendilerine bağlıdır.

	Emniyet	Emniyet	Genel	Müdürü
	Genel Müdürü	Türkiye'deki polis birimlerinin bağlı bulunduğu en üst makamdır.		

2.9.1. Türk Polis Teşkilatı'nda Rütbeler ve Görev Unvanları

Türk Polis Teşkilatı'nda rütbeler ve görev unvanları ETK'nın 13. maddesinde düzenlenmiştir.

Buna göre;

a. Komiser Yardımcısı

Türk Polis Teşkilatı'nın ilk amir kademesidir. Komiser yardımcıları Grup Amiri, Ekip Amiri, Tim Amiri, Büro Amiri, Karakol Amir Yardımcısı, Öğretim Görevlisi, Sınıflar Amiri Yardımcısı veya Sınıf Komiseri olarak görev yaparlar.

b. Komiser

Türk Polis Teşkilatı'nda komiser yardımcılığından sonraki ikinci amir kademesidir. Komiserler; Grup Amiri, Ekip Amiri, Tim Amiri, Büro Amiri, Karakol Amir Yardımcısı, Öğretim Görevlisi, Sınıflar Amiri Yardımcısı, Sınıf Komiseri veya Trafik istasyon Amir Yardımcısı olarak görev yaparlar.

c. Başkomiser

Türk Polis Teşkilatı'nın komiserlikten sonraki amir kademesidir. Başkomiserler; Karakol Amiri veya yardımcısı, Büro Amiri, Çevik Kuvvet Grup Amiri, İlçe Emniyet Komiseri, Birlik Amiri, Tim Amiri, Trafik İstasyon Amiri, Trafik Kayıt ve Tescil Büro Amiri, Öğretim Görevlisi veya Sınıflar Amiri olarak görev yaparlar. Ayrıca vekaleten diğer görevleri de yürütebilirler.

d. Emniyet Amiri

Türk Polis Teşkilatı'nda Başkomiserlik rütbesindeki zorunlu bekleme süresini sonunda, boş kadro bulunması ve bekleme süresi içindeki yıl sayısı kadar olumlu sicil almış olması durumunun yanında, yapılacak yazılı sınavda başarılı olanlar Emniyet Amirliğine terfi ettirilirlir. Emniyet Amirleri asaleten; İlçe Emniyet Amiri,

Bürolar Amiri, Birlik Amiri, Çevik Kuvvet Amiri, Ekipler Amiri, Tim Amiri, Büro Amiri, Trafik İstasyon Amiri, Öğretim Görevlisi veya Sınıflar Amiri olarak görev yaparlar. Şubeler veya İlçe Emniyet Müdürlüğünde müdür olmadığında bu gibi görevlere vekalet ederler.

e. Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü

Emniyet Amirliği rütbesindeki bekleme süresini dolduran, sicil durumu elverişli Emniyet Amirleri 4. Sınıf Emniyet Müdürlüğüne terfi ettirilirlir.

Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürleri; Şube Müdürü, İlçe Emniyet Müdür Yardımcısı, Hukuk Müşaviri, Öğretim Görevlisi veya Şube Müdür Yardımcısı olarak görev yaparlar. Ayrıca vekaleten başka görevleri de yürütebilirler.

f. Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü

4. Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde ve beşinci meslek derecesinde en az 3 yılını doldurmuş olanlar; bir üst rütbe, meslek derecesi ve görev unvanlarında bos kadro bulunması halinde 3. Sınıf Emniyet Müdürlüğüne atanırlar.

Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürleri: İlçe Emniyet Müdürü, Şube Müdürü, Moral Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı, Öğretim Görevlisi veya Hukuk Müşaviri olarak görev yaparlar.

g. İkinci Sınıf Emniyet Müdürü

3. Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde en az 3 yılını olumlu sicil alarak doldurmuş olanlar; bir üst rütbe, meslek derecesi ve görev unvanlarında bos kadro bulunması ve yapılacak yazılı sınavda başarılı olmaları halinde 2. Sınıf Emniyet Müdürlüğüne atanırlar.

İkinci Sınıf Emniyet Müdürleri: Öğretim Görevlisi, Kriminal Polis Laboratuar Müdürü, Emniyet Müdür Yardımcısı, Polis Akademisi Bölüm Başkanı, Polis Müfettişi, Hukuk Müşaviri, Moral Eğitim Merkezi Müdürü, Polis Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı, Polis Koleji Müdür Yardımcısı, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdür Yardımcısı, Cumhurbaşkanlığı Koruma Müdür Yardımcısı, TBMM Müdür Yardımcısı, Başbakanlık Koruma Müdür Yardımcısı veya Daire Başkan Yardımcısı olarak görev yaparlar.

h. Birinci Sınıf Emniyet Müdürü

İkinci Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde ve üçüncü meslek derecesinde en az üç yılını doldurmuş olanlar bir üst rütbe, meslek derecesi ve görev unvanlarında boş kadro bulunması halinde Birinci Sınıf ikinci meslek dereceli Emniyet Müdürlüğüne; ikinci meslek derecesinde en az üç yılını doldurmuş olanlar, birinci meslek derecesinde boş kadro bulunması halinde 1. meslek derecesinde bir göreve atanırlar. Birinci Sınıf Emniyet Müdürlerinden 1. meslek derecesinde olanlar; Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Polis Akademisi Başkanı, Emniyet Müdürü APK Uzmanı olarak görev yaparlar. İkinci meslek derecesinde olanlar, Daire Başkanı, Birinci Hukuk Müşaviri, I Emniyet Müdürü, Polis Baş Müfettişi, Emniyet Müdürü APK Uzmanı, Polis Akademisi Başkan Yardımcısı, Güvenlik Bilimleri Fakültesi Dekan Yardımcısı, Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü, Polis Koleji Müdürü, Polis Eğitim Merkezi Müdürü, Cumhurbaşkanlığı Koruma Müdürü, TBMM Koruma Müdürü, Başbakanlık Koruma Müdürü veya Moral Eğitim Merkezi Müdürü olarak görev yaparlar.

ı. Sınıf Üstü Emniyet Müdürü

Emniyet Genel Müdürlüğü rütbesidir. Meslek derecesi olarak derece üstüdür. Emniyet teşkilatının en yüksek rütbeli amiridir. İçişleri Bakanlığına bağlı olarak görev yapmaktadırlar (Sönmez, 2002).

2.10. Sporun Tanımı, Alanı Ve Önemi

Spor çok yönlü bir kavram olduğundan, sporun tanımı konusunda değişik yazarlar, farklı tanım ve görüşler ortaya koymuşlardır. Bunun sebebi ise, sporun kapsamı, branşları, hedefleri, içerikleri ve yapılış biçim ve nedenlerinin farklı biçimde algılanıp değerlendirilmesindedir. Bu tanım ve değerlendirmelerden bazıları şunlardır:

Spor belli bir disipline ve kurallara uyarak yöntemli çalışmalara dayanan eğlenme, güç harcama ve mücadele yoluyla yapılan beden uğraşlarıdır (Türkçe sözlük s., 598). Bedeni veya zihni geliştirmek amacıyla kişisel veya toplu olarak gerçekleştirilen, bazı kurallara göre uygulanan hareketlerin tümü (http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5183aff5cca984.31095902). Spor, insanın doğayla savaşırken kazandığı ana beceri ve geliştirdiği

araçlı ve araçsız savaş yöntemlerini, boş zamanındaki artışa paralel olarak tek tek ya da topluca, barışçı bir biçimde ve benzetim yoluyla, oyun, oyalama ve iş stresinden uzaklaşma için kullanılmasına dayalı olarak estetik, teknik, fizik, yarışmacı ve toplumsal bir süreçtir (Fişek, 1998). Spor isteğe bağlı olarak yapılan egemen değerler ve normların damgasını vurduğu bedensel hareketlerdir. Spor belirli bir ölçüde fiziksel güç ve beceri gerektiren, yarışmalı ve eğlenceli etkinliklerdir. Spor, bireyin fizyolojik ve psikolojik yönden sağlığını geliştiren, sosyal davranışlarını düzenleyen, zihinsel ve motorik belirli bir düzeye getiren biyolojik, pedagojik ve sosyal bir olgudur. Spor, ferdi ve sosyal fonksiyonları itibarı ile geniş bir alana hitap etmekte, fertlerin fiziki, ruhi, zihni gelişimlerinin yanında sosyal ve ekonomik kalkınmaya etkisi olan bir araçtır.

Spor sağlıklı bir kuşağın geliştirilip, yetiştirilmesinde ana eğitim aracıdır. Bireylerin refahı ve mutluluğu bir bakıma beden ve ruh sağlığının tam ve devamlı olmasına bağlıdır. İnsanların hayatlarını sağlıklı olarak sürdürmesi, fizik ve ruhi gelişmelerini sağlamada sporun yeri büyüktür. Ayrıca insanların gerek kendi toplumunda gerekse diğer toplumlarda ilişkilerini dostluk içinde devam ettirmelerinde spor uygun bir araçtır.

Spor; ekonomik sosyal ve kültürel kalkınmanın temel unsuru olan insanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek, kişiliğin oluşumunu, karakter özelliklerinin gelişimini sağlamak, bilgi, beceri ve yetenek kazandırarak çevreye uyumu kolaylaştırmak, kişiler, toplumlar ve uluslar arasında dayanışma, kaynaşma ve barışı sağlamak, kişinin mücadele gücünü arttırmak yanında belirli kurallara göre, rekabet ölçüleri içerisinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve yarışmada üstün gelme amacıyla yapılan faaliyetler olarak tanımlanabilir (Yetim, 2005).

2.10.1. Sporun Temel Amaç Ve Fonksiyonları

Toplumların bedenlen, ruhen ve fikren sağlam olmalarıyla beraber sosyal, kültürel ve ekonomik yönden de çağın şartlarının gerektirdiği hayat seviyesine yükseltilmesi, ayrıca sağlam ve sağlıklı nesillerin yetişmesi, millet bütünlüğü ve devamının sağlanması yönünden gerçekleştirilmesi zor olan amaçlara kolayca ulaşılacak bir olgudur. Bireylerin ve toplumların sağlık ve mutluluğunun bir

amacı değil aracı olan spor faaliyetleriyle insanlar birçok kazanımlar elde ederler. Bu kazanımlar kısaca şöyle özetlenebilir:

Fiziki açıdan çeviklik, denge, kuvvet, mukavemet, sürat, kondisyon, estetik görünüm sağlar. Ruhi yönden, yarışma ruhu, yardımlaşma duygusu, çalışma disiplini, cesaret, kendine güven, mücadele azmi, yenme ve yenilmeyi kabullenme gibi kazanımlar elde eder. Zihin sisteminde oyunu ve pozisyonu okuma, karar verme ve reaksiyon çabukluğu kazandırır.

Yani spor; sosyal insanların yetiştirilmesinde eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Spor yoluyla sosyalleşmek, insanlar arasında menfaatsiz bir yakınlığın doğması ile insancıl kaynaşmayı gerçekleştirebilir (Atalay, 1998).

Sporun genel amacı; tüm fertlerin spor yaparak sağlıklı, mutlu, çalışkan, moral değerleri yüksek, dinamik ve çağdaş bir toplum meydana getirme ve topluma karşı görev ve sorumluluklarını bilen beden ve ruh sağlığı yerinde, yapıcı, üretken, ahlaklı ve fazilet örneği nesiller yetiştirerek toplumun tüm fertlerini dinamik, zinde, yüksek moralli ve mutlu tutmaktır. Sporun amaç ve fonksiyonlarını irdelerken, insanları spor yapmaya iten sebeplere de göz atmalıyız. İnsanları spor yapmaya sevk eden sebepler aşağıdaki gibi özetlenebilir:

Belirli sosyal ihtiyaçları karşılamak

Sağlık rehabilitasyon ve fiziksel uygunluk sağlama,

Gerilim ve kontrollü rizikoyu yaşama,

Estetik ihtiyaçları doyurma,

Duygusal gerilimden kurtulma,

Spor yoluyla bilgece deneyimler kazanma,

Sevinç, eğlence, haz, neşe gibi duyguları kazanma,

Kendini gerçekleştirme,

Yeni tecrübeler kazanma,

Spor yoluyla sosyal ilişkiler kurma,

Kendini gösterme,

Zayıflama, mutlu olma,

Güç, hız, dayanıklılık, çeviklik ve koordinasyon yeteneğini geliştirme,

Gençlik, güzellik elde etme, benlik duygusunu geliştirme,

Boş zamanı ortaklaşa, aktif ve verimli bir şekilde değerlendirme (İnal, 2003).

2.10.2. Sosyal Hayat Ve Spor

İnsanların yaradılışlarında var olan sosyalleşme gereksinimi nedeniyle toplumda bazen düzenli bazen düzensiz birliktelikler olarak bir arada yaşarlar. Toplum gelişi güzel yan yana yaşayan fertlerden kurulu bir insan yığını olarak düşünülmemeyeceğine göre, bireyler arasında zamanla gelişen sosyal ilişkiler kültürel, dini, coğrafi veya mesleki yakınlıkların getirdiği bağlarla birbirine bağlanmış olan bireyleri birbirine yaklaştırır. Sosyal teşekkül denen ve gönüllü olarak aşağı – yukarı resmen teşkilatlanmış olan bu kuruluşları kuran veya bunlara girecek olan kimselerin önceden birbirlerini tanımaları da şart değildir. Birbirlerini önceden tanıyan kimselerden meydana gelebileceği gibi birbirlerini tanımayan kimseler de kuruluşlarda bulunabilir. Esas olan, ilgililerin benzerliğini türlü yollarla fark eden benzer düşüncede ve benzer veya farklı sosyal durumdaki kimselerin birleşmesidir. Bu sebepler dışında (dini, mesleki, coğrafi vb.) boş zamanların değerlendirilmesi, eğitim, yardımlaşma, siyaset, kalkındırma ve güzelleştirme, sağlık sahalarında spor dallarında faaliyet göstermek gayesiyle de teşekküllerin kurulması cihetine gidildiği de bir gerçektir (Erkal, 1992). Spor her şeyden önce insan unsuruna hitap ettiği için, amaç ister sağlıklı ve iş verimi yüksek bir toplum oluşturmak olsun ister geleceğe güvenle bakabilecek yapıcı, sağlıklı ve üretken gençlik yetiştirmek olsun, ister sosyal çözülmeye ve yabancılaşmaya karşı kullanılacak bir araç olması özelliği ile sporun günümüzde çok etkin ve vazgeçilmez bir sosyal olgu durumuna geldiği açık bir gerçektir (Yetim, 2005).

2.10.3. Boş Zaman Ve Spor (Rekreasyon)

Boş zaman, hayatın gerekliliklerinin yerine getirilmesinden sonra arta kalan zamandır. Boş zaman kişinin işe, işle ilgili sorumluluklarına, kendisinin ve ailesinin

bakımına ayırdığı zamanın dışında kalan, dolayısı ile zorunlulukların olmadığı özgür bir zaman dilimidir (Karaküçük, 1999). Bir başka ifade ile boş zaman kişinin yapmak zorunda bulunduğu kişisel, mesleki, ailevi ve toplumsal yükümlülüklerini yerine getirdikten sonra geriye kalan zaman ve bu zaman diliminde yapılan uğraşları içerir. Boş zaman zarfında yapılan uğraşlara boş zamanı değerlendirme (Rekreasyon) diyoruz (Bilhan, 1996). İnsanlar, çeşitli büyüklük ve zamanlarda ortaya çıkan boş zamanlarında; uzaklaşmak, dinlenmek, hava değişimi, gezme, görme, sağlık, beraber olma, heyecan duyma, farklı yaşantılar elde etme gibi pek çok amaçla, ev dışında veya ev içinde, açık veya kapalı alanlarda, aktif veya pasif şekillerde, kent içinde veya kırsal alanlarda etkinliklere katılabilmektedirler. İşte Rekreasyon, insanların boş zamanlarda yaptıkları bu etkinlikleri ifade eden kavramdır (Yetim, 2005). İnsanın yoğun çalışma yükü rutin hayat tarzı veya olumsuz çevre etkilerinden riske giren veya olumsuz etkilenen bedeni ve ruhi sağlığını korumak ve devam ettirmek, aynı zamanda zevk ve haz almak amacı ile kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan bağımsız ve bağlantısız boş zaman içerisinde, isteğe bağlı ve gönüllü olarak bireysel yada grup içinde seçerek yaptığı etkinliklere Rekreasyon denir.

Bireyin kendini gerçekleştirme süreci içinde, olumlu benlik tasarımı geliştirmesinde, katıldığı boş zaman etkinliklerinin türü, bu etkinliklere katılma biçimi ve ayırdığı süre önemli bir etkidir. Çeşitli etkinliklere katılım suretiyle birey kendini ifade edebilme, gizli güçlerini ortaya çıkarma ve geliştirme ve daha sağlıklı bir hayata kavuşma imkanı bulur. Bireyin zamanını iyi kullanabilmesi, bireye beden ve ruh sağlığı açısından katkıda bulunabileceği gibi daha üretken ve başarılı olmasını da sağlar.

Zamanın insan hayatındaki çeşitli etkinliklere göre dağılımı aşağıdaki gibi gruplandırılabilir:

Temel ihtiyaçların giderilmesine ayrılan zaman (uyku, temizlik, giyinme, yemek vb. etkinlik için kullanılan zamandır).

Çalışma hayatına bağlı etkinlik ve görevler için ayrılan zaman (iş, yolculuk, ödev, öğrenim için geçen süre vb. etkinliklere ayrılan zamandır).

Boş zaman etkinliklerine ayrılan zaman (eğlence, spor, dinlenme ve bireyin kendini geliştirmesi için katıldığı etkinliklere ayrılan zamandır).

Diğer etkinliklere ayrılan zamandır (Kızıılçelik, Erjem, 1992).

Boş zaman değerlendirme kurumu, insanın zorunlu eylemlerinin dışında ya da ona ek olarak vakit ve imkânlarını, bilgi, sanat, duyuş ve inanış olgularına ayırmak durumundadır.

Bilindiğı boş zaman değerlendirilmesi, herhangi bir maddi kazanç elde etme anlamında olmamakla birlikte, çalışan insandaki gerilimi azaltması, onu rahatlatması, ister çocuk ister genç, ergen veya yetişkin olsun boş zamanlarında arkadaşlarıyla oluşturdukları samimi ortam ve ya kitap okuma, resim yapma, bir sergiyi, müzeyi gezme vb. gibi etkinliklerle sosyal yaşam ortamının sağlandığı günlük uğraşı yükünün ardından bir süre olsun kaçış, insanın yeni bilgileri, yeni becerileri edinmeye sahip olduklarını daha rahat uygulamaya hazır ve yatkın bir güçle adeta yeniden doğması bakımından aynı zamanda kazanç sağlamış olur (Bilhan, 1996).

2.11. Yaşam Doyumu Kavramı

Yaşam doyumunu tanımlamak için önce "doyum" kavramının açıklanması uygun olacaktır. Doyum, beklentilerin, gereksinimlerin, istek ve dileklerin karşılanmasıdır. Yaşam doyumunu denildiğinde, belirli bir duruma ilişkin doyum değil, genel olarak tüm yaşantıdaki doyum anlaşılır. Mutluluk, moral vb. gibi değişik açılardan iyi olma halini ifade eder.

Neugarten, tarafından ortaya atılan "yaşam doyumunu" bir insanın beklentileriyle (ne istediğı), elinde olanları (neye sahip olduğı) karşılaştırmasıyla elde edilen durum ya da sonuçtur. Yaşam doyumunu, kişinin beklentilerinin, gerçek durumla kıyaslanmasıyla ortaya çıkan sonucu gösterir. Genel olarak kişinin tüm yaşamını ve bu yaşamın çok çeşitli boyutlarını içerir. Yaşam doyumunu denildiğinde, belirli bir duruma ilişkin doyum değil, genel olarak tüm yaşantıdaki doyum anlaşılır. Mutluluk, moral vb. gibi değişik açılardan iyi olma halini ifade eder (Vara, 1999). Yaşam doyumunu, kişinin iş, boş zaman ve diğer zaman dilimlerindeki yaşamına gösterdiği duygusal tepki veya tutumdur (Köker, 1991).

Yaşam doyumunu bir bütün olarak yaşamın bütün kalitesinin, pozitif olarak gelişiminin derecesi olarak tanımlarken, yaşam doyumunun belirleyicilerini yaşamda ki değişimler (toplumun kalitesi, toplumdaki yeri, kişisel yetenekleri), yaşam olaylarının gidişatı, tecrübeli olmak (hazsal tecrübenin işlevi, sevmek ya da sevmemek, duyguların içsel üretimi, hoşlanma kapasitesi), gelişimin içsel ilerlemesi (hesap etme ya da sonuç çıkarma, duyguların temelindeki anlamlar, yaşam alanı ve bütünüünün gelişimindeki farklar, yaşam doyumunu ve doyum alanı arasındaki ilişkiyi ifade etmektedir. Yaşamın hazla ve olumlu duygularla renklenmesi, zenginleşmesi hemen her bireyin istediği bir durumdur. Öte yandan yaşamın acı, keder, elem, yoksunluk, engeller, gerilimler gibi pek çok kötü öğeyi barındırdığı da bilinmektedir. Bireyin öznel ve nesnel konumlarında olumsuz koşullar birçok sarsıntıya neden olmaktadır. İnsan bilimcileri, durumsal ve bireysel özellikleri çeşitli modellerde birlikte değerlendirerek; iyi olmanın yapısını daha fazla anlamaya çalışmışlardır. İnsanın iyilik durumunu karşılayan çok sayıda sözcüğün ve kavramın olduğu bilinmektedir. Mutluluk, haz, doyum, refah, toplumsal iyi olma, yaşam kalitesi, öznel iyi olma bunlar içerisinde öne çıkanlardır. Öznel iyi olma, bireyin bakış açısından yaşamını değerlendirmesi anlamını içermektedir. Yaşamını değerlendiren bireyin, tepkileri, yargıları bireyin öznel iyi olma durumunu oluşturmaktadır. Bireyin kendi yaşamına ilişkin değerlendirmelerinin üç ayrı ancak birbiriyle ilişkili genel boyut içerisinde sınıflanabileceği öne sürülmüştür. Bunlar, olumlu duygu, olumsuz duygu ve yaşam doyumudur. Olumlu duygu boyutunda yaşanan hazların, sevinçlerin, hoş duygulanımların çokluğunun; olumsuz duygu boyutunda hoş olmayan, kötü, acı verici duyguların azlığının iyi olma açısından önemli olduğu belirlenmiştir. Yaşam doyumunu ise yaşamın geneline ilişkin bilişsel yargılamaları, değerlendirmeleri kapsamaktadır (Yetim 2001).

Yaşam, kişinin işte ve iş dışında geçirdiği zamanı tanımlar. Yaşam doyumunu ise bir insanın ne istediği ve bunu sahip oldukları ile karşılaştırmasıyla elde edilir. Yaşam doyumunu, bireyin yaşama dair beklentileri ve bunların karşılanma düzeyi ile ortaya çıkan durumdur. Bu durum, bireyin iyi bir yaşamın ne olduğu ile ilgili kendi oluşturduğu ölçütlerle, yaşamının aile, okul, arkadaş gibi alanlarındaki niteliğini bir bütün olarak değerlendirmesi ile ortaya çıkar. Yaşam doyumunu, mutluluk, moral ve iyi olma hali ile yakından ilişkilidir (Vara, 1999).

Yaşam doyumu insanların yaşamlarının bir bölümünü değil, bütün yaşamından aldığı doyumun göstergesidir (Özdeveciöglü, 2003).

Yaşam doyumu ve iş doyumu birbirinin içerisine giren, birbirini tamamlayan, birbirini anlamlandıran iki kavram olarak düşünülmektedir. İnsan yaşamının önemli bir bölümünü işte geçirmekte; burada karşılaşılan güzel ve kötü durumlar aileyle, arkadaşlarla paylaşılabilir. Benzer bir biçimde aile ve arkadaşlarla yaşanan hoş ve hoş olmayan durumlar da işyerine taşınabilmektedir (Dikmen, 1995).

Yaşam doyumunu bir bütün olarak yaşamın bütün kalitesinin, pozitif olarak gelişiminin derecesi olarak tanımlarken, yaşam doyumunun belirleyicilerini yaşamda ki değişimler (toplumun kalitesi, toplumdaki yeri, kişisel yetenekleri), yaşam olaylarının gidişatı, tecrübeli olmak (hazsal tecrübenin işlevi, sevmek ya da sevmemek, duyguların içsel üretimi, hoşlanma kapasitesi), gelişimin içsel ilerlemesi (hesap etme ya da sonuç çıkarma, duyguların temelindeki anlamlar, yaşam alanı ve bütününe gelişimindeki farklar, yaşam doyumu ve doyum alanı arasındaki ilişkiyi ifade etmektedir).

Yaşam doyumu kavramının kişiden kişiye farklı algılanma düzeyine bağlı olarak yaşam doyumunu kapsayan öğelerin sınırlarının netleştirilmesini engellemektedir, bu durumda net bir faktörler sıralaması yapmak çok kolay olmamaktadır. Bu bağlamda literatürde çok farklı yaklaşımlara rastlanılmaktadır. Bireylerin yaşam doyumunu etkileyen unsurlar şu şekilde sıralanmaktadır; (Baykoçak 2002).

- Günlük yaşamdan mutluluk duymak;
- Yaşamı anlamlı bulmak,
- Amaçlara ulaşma konusunda uyum,
- Pozitif bireysel kimlik,
- Fiziksel olarak bireyin kendisini iyi hissetmesi,
- Ekonomik güvenlik ve
- Sosyal ilişkiler.

Yaşam doyumu kişinin beklentileri karşısında yaşam kalitesi unsurlarından elde ettiği hislerle ilgili bir karşılaştırma olup mutluluktan daha somut temellere dayanan

bir kavramdır (Şeker, 2010). Yaşam doyumu; duygudan dolaylı olarak etkilenmekle birlikte, duygunun doğrudan ölçümü değildir (Diener, 1984). Yaşam doyumu, belirli yaşam alanlarındaki doyum gibi alt faktörlere sahipken, duygu olumlu ve olumsuz, soyut ve somut olarak sınıflandırılabilir. Duygular her an değişebilmesine karşın yaşam doyumu ve öznel iyi olma uzun süreli tutarlılık göstermektedir. Yaşamın geneline ilişkin bilişsel algılamalar ve değerlendirmeler olarak ifade edilen yaşam doyumu üç bölümden oluşmaktadır. Birincisi, bireyin yaşamını dış ölçütlerle karşılaştırarak iyi oluş hali olarak tanımlar. İkincisi, kendi yaşamını yargılamasının oluşturduğu duyu halidir. Üçüncüsü ise günlük ilişkilerin oluşturduğu memnuniyet halidir (Serin ve Özbek, 2006).

2.11.1. Yaşam Doyumunu Etkileyen Bazı Değişkenler

Yaş: İlk çalışmalar gençlerin yaşlılardan daha mutlu olduğunu bulmasına karşın, son yıllarda yapılan çalışmalar mutluluk ile yaş arasında bir ilişkinin olmadığını göstermiştir. Braun (1977), gençlerin hem olumlu hem de olumsuz duyguları daha çok bildirdiklerini; buna karşın yaşlıların daha fazla genel mutluluk ifadelerini ortaya koyduklarını bulmuştur. Bu karışık bulgulara anlam vermek amacıyla yapılan bir metaanaliz çalışmasında, yaş ile yaşam doyumu arasındaki korelasyonun sıfıra yakın olduğu ve bu sonucun ilişkiye giren diğer değişkenler kontrol edilse de edilmese de aynı olduğu kanıtlanmıştır (Yetim 1991).

Cinsiyet: Kadınlar erkeklere göre daha fazla olumsuz duygu bildirmelerine karşın, aynı zamanda daha fazla kendi yaşamlarından haz duyarlar. Yapılan birçok diğer çalışmada cinsiyetler arasında doyum ya da mutluluk açısından çok az bir farkın olduğu gözlenmiştir. Doyum açısından cinsiyetler arasındaki farklılaşma çok küçüktür (Yetim 1991).

Eğitim: Campbell ABD'de 1957–1978 yılları arasında eğitimin yaşam doyumu üzerinde etkisinin olduğunu göstermektedir. Ancak bu etki çok güçlü bir etki değildir ve gelir gibi diğer değişkenlerle etkileşim içinde görülmektedir. Çeşitli araştırmalar diğer değişkenlerin etkileri kontrol altına alındığında eğitimin yaşam doyumu üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmadığını ortaya koyarken, diğer bazı araştırmalar kadınlarda eğitimin daha olumlu etkilere sahip olduğunu buldular. Eğitimin istekleri

arttırırken aynı zamanda alternatif yaşama biçimleri üzerinde kişileri yoğunlaştırdığı ortaya çıkmıştır (Yetim 1991).

İş Hayatı: Campbell ve arkadaşları gelir farklılıklarının etkisi kontrol altına alınsa dahi işsiz grubun en mutsuz grup olduğunu, bölgesel işsizlik oranlarının duygu durumunu boylamsal olarak öngörmeye önemli bir değişken olduğunu bulmuşlardır. Ancak bunların dışında sözgelimi imalatçıların memurlardan daha az mutlu olduğuna ilişkin herhangi bir kanıt yoktur (Yetim 1991).

2.11.2. Yaşam Doyumu ve Spor

Dünya Sağlık Örgütü, yaşam kalitesini “hedefleri, beklentileri standartları ile ilgili bağlantılı olarak, kişilerin yaşadıkları kültür ve değer yargılarının bütünü içinde durumlarını algılama biçimi” olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre yaşam kalitesi, kişinin içinde yaşadığı sosyo kültürel ortamda kendi sağlığını öznel olarak algılayışıdır. Dolayısıyla yaşam kalitesi, tıp teknikleri, laboratuvar işlemleriyle ölçülen bir nicelik değil, sübjektif olarak yaşatılan bir teknik olarak karşımıza çıkmaktadır (Şeker, 2010).

Spor insan yaşamına çok değişik yollardan girerek, bireyleri doğrudan yada dolaylı olarak kendisine bağımlı kılmış ve her zaman toplumların ilgisini çekmiş, toplumları canlı ve heyecanlı tutmayı başarmış sosyal bir olgudur. Sosyal boyutu olan ve her alanı kucaklama özelliğine sahip görünen kültür, bu çerçevede sportif faaliyetleri de kapsamaktadır. Çünkü spor yoğun kişiler arası ilişkiler yanında, yaygın gurup yaşantıları sergileyen bir olgu olarak hem sosyal bir nitelik taşımakta hem de sosyal bir ihtiyaç sayılmaktadır. Değişik toplumların kültürlerinde spor farklı algılandığı gibi, bazı toplumlarda bazı spor dallarının millilik vasfı ön plana çıkması ve toplumların günlük hayatına yerleşmiş olması da kültürle izah edilecek bir durumdur. Örneğin, Türklerin Güreş, İngilizlerin Futbol, Japonların Judo branşı ile özdeşleşmesi böyle bir gerçeğin tezahürüdür. Spor kültür birikiminden kaynaklanan sosyal alışkanlıklardan biridir. Düzenli ve sağlıklı bir hayatı öngörür. Bireylere ve topluma dinamizm kazandırır. Ruhsal ve bedensel güçlenmeyi sağlar. Yaşama sevincini geliştirerek dostlukları pekiştirir. Sürekli güçlü olmayı amaçlayan davranış ve alışkanlıklar, sporun kültür boyutunu oluşturmaktadır. Sporun özü insan

ilişkilerine dayanır. Toplumda aktif olarak spora katılım, kültürel yapının çizdiği sınırlar içerisinde yaygınlaşabilir. Toplumun değer yargılarına, anlayış, davranış, inanış ve kültürüne uymayan sportif aktivite ve uygulamalar kitlelere kolayca benimsetilemez. Onun için sporu kitlelere yaymak ve benimsetmek amacı ile yapılan tüm çalışmalar ancak, toplumun tüm kesimlerince kabul gören kültür formuna uygun olursa başarılı olabilir (Taşmektegil, 1996).

Spor aslında bir kültürdür. Kültür, bir toplumun hayat tarzı olarak karakterize edilen ve bilgi, inanç, gelenek, örf, adet, sanat, ahlak, araç, gereç, teknik vb. maddi ve manevi unsurlardan oluşan karmaşık bir bütündür. Bir sosyal guruba ya da topluma ait olan, kuşaktan kuşağa aktarılan ve insanlar tarafından oluşturulan maddi ve maddi olmayan ürünler bütünüdür. Yeryüzünde yaşayan tüm canlılar içerisinde sadece insan, kendisinden önce gelenlerin tecrübelerinden ve bilgilerinden yararlanabilme ve dolayısı ile doğal çevresini yeniden düzenleyebilme, araçlar ve kurallar oluşturarak hayatı ona göre düzenleyebilme özelliğine sahiptir. Sosyalleşme süreci içinde bireylere aktarılan içeriğin geniş bir kesimini oluşturan kültür sayesinde, her yeni kuşağın fiziki ve sosyal şartlara sıfırdan başlayarak değil de kendisinden önce yaşayanların tecrübelerinden faydalanarak uyum sağlaması imkanı doğmaktadır. Böylece insanın sosyal hayatı kolaylaşmakta, ona çaba ve zamandan tasarruf sağlamaktadır. Her kuşak kendisinden önce gelen kuşaklardan aldıklarını (öğrendiklerini) ve kendisinin kültürün bütününe kattıklarını bir sonraki kuşağa aktarmaktadır. Dolayısı ile kültür birey için toplumun mirasıdır, birey onu daha önceki kuşakların çaba ve tecrübelerinin bir ürünü olarak devralmaktadır (Kızılçelik, Erjem, 1992).

Spor bir yaşam biçimidir. Bu yaşam biçimini oluşturan, tamamlayan, etkileyen, ve sahip olduğu güçlerin bireylerde özelleşen bir bütünlüğü olan sporun, insan hayatına yön vermesi ve kültürleşmeyi sağlaması önemli bir olaydır. Spor bir yaşam biçimidir, ancak yaşamın tümü değildir. Sporla yaşam daha çok anlam kazanır.

İnsanların spora ilk olarak, boş zamanlarında başladıkları bir gerçektir. Spora çoğu zaman bir boş zaman etkinliği olarak başlamakta ve sonra sporun yapılaş amaçları zamanla değişebilmektedir. Toplum bireylerinin aktif spora yönelmesinde

ve sporun yaygınlaştırılmasında, eğlence ve boş zaman faaliyeti olarak spor, önemli bir araç olarak kullanılabilir. Spor, her yaşta insanların boş zamanlarını değerlendirmenin en kapsamlı, etkili ve çeşitli alanlarından birini oluşturmaktadır. Spor, açık veya kapalı alanlarda, araçlı ve araçsız, hafif veya sert, ferdi veya grup olarak zamana karşı ya da zaman sınırı olmadan, milli veya milletler arası yapılabilen ve daha bir çok özelliği, çeşidi, değişkenliği ve sosyalliği ile insanlara bir çok alternatif sunabilmektedir (Karaküçük, 1999).

Yaşam doyumu kişinin kendini yaşamın neresinde gördüğü, beklediğiyle elde ettikleri arasındaki farkı karşılaştırdığında pozitif bir sonuç görmesidir. İş yaşamı dışındaki duygusal tepkisi, hayata karşı genel duruşudur yaşam doyumu. İşe yarıyor olmaktan, kendi kendine yetiyor olmaya varana kadar, tüm iş ve eylemlerini kendisinin karşılıyor olmasına varana kadar yaşam doyumunu etkileyen pek çok parametre var. Yapılan bir araştırma sonucuna göre; doğa sporlarından herhangi birisiyle uğraşmak, yaşam doyumunu belirgin şekilde arttırmaktadır (<http://akademik.ege.edu.tr/?q=tr/bilgiler&id=1241>).

Boş zamanları değerlendirmenin temel amacı, bireye sağlık, mutluluk, dinlenme, eğlenme ve kişilikte olumlu etkiler kazandıracaktır. Böylece toplumun gelişmesine de olumlu katkıda bulunacaktır. Boş zamanları bilinçli ve faydalı bir biçimde değerlendirilmesinde kamuoyu oluşturmak için, başta medya olmak üzere tüm araçlar kullanılarak, konunun tüm toplum bireylerine anlatılması, öğretilmesi ve uygulamaya konulması sağlanmalıdır.

2.12. Tükenmişlik (Burnout) Kavramı

Tükenmişlik (Burnout) kavramı ilk olarak 1970 lerde Amerika’da müşteri hizmetlerinde çalışan insanların yaşadığı mesleki bunalımı ifade etmek amacıyla kullanılmıştır. İlk kez 1974 yılında Herbert Freudenberger tarafından tanımlanmıştır. Freudenberger; uzun yıllar örgütsel stres konusunda ilgilenmiş, hapisten çıkanların kaldıkları geçici yurtlar ve serbest klinikler gibi “alternatif” kurum çalışanlarında görülen stres tepkilerine (reaksiyonlarına) yönelik çalışmalarıyla tanınmış bir klinik psikoloğudur. Freudenberger tükenmişliği; “başarısız olma, yıpranma, enerji ve güç kaybı veya karşılanamayan istekler sonucu bireyin iç kaynaklarında tükenme

durumu” şeklinde ifade etmiştir (Sürvegil, 2006). Bir başka ifade de Freudenberger (1974) tükenmişliği; “Başarısız olma, yıpranma enerji ve güç kaybı veya karşılanamayan istekler sonucu bireyin iç kaynaklarında tükenme durumu” şeklinde ifade etmiştir (Budak ve Sürgevil, 2005).

Tükenmişlik, stresli durumlarla başa çıkmada başarısız olunmasıdır. Tükenmişlik kavramının sözlükteki karşılığı; enerji, güç ya da kaynakların aşırı talepler yoluyla tükenmesi, yorulma, başarısız olma şeklindedir (Sürgevil, 2006). Maslach’a göre tükenmişlik “iş gereği yoğun duygusal taleplere maruz kalan ve sürekli diğer insanlarla yüz yüze çalışmak durumunda olan kişilerde görülen fiziksel bitkinlik, uzun süreli yorgunluk çaresizlik ve umutsuzluk duygularının, yapılan işe, hayata ve diğer insanlara karşı olumsuz tutumlarla yansımaları ile oluşan bir sendrom”dur (Maslach ve Jackson, 1981). Günümüzde kabul gören en yaygın tükenmişlik tanımı Maslach ve arkadaşları (Maslach1982, Maslach ve Jackson 1981;Pines ve Maslach1980) tarafından yapılan ve tükenmişliği üç boyutlu bir kavram olarak algılayan tanımdır. Bu tanımda tükenmişlik; iş gereği sürekli olarak diğer insanlarla yüz yüze çalışan kişilerde sıklıkla ortaya çıkan üç boyutlu bir sendrom olarak kabul edilmektedir bu üç boyut duygusal tükenme (Emotional Exhaustion), duyarsızlaşma (Depersonalization) ve kişisel başarıda düşme hissi (Diminished Personal Accomplishment) olarak adlandırılmıştır (Izgar, 2003).

2.12.1. Duygusal Tükenme (Emotional Exhaustion)

Bu modelde duygusal tükenme (Emotional Exhaustion) tükenmişliğin bireysel stres boyutunu belirtmekte ve “Bireyin duygusal ve fiziksel kaynaklarında azalmayı” ifade etmektedir (Sürvegil, 2005). Çalışanların kendilerini yorgun ve duygusal yönden aşırı yıpranmış hissetmelerini, diğer bir deyişle kişinin işinde aşırı yüklenmiş olma duygularını tanımlar (Özer, 1998). Duygusal tükenme, tükenmişlik kavramının merkezindedir, tükenmişliğin stres boyutunu ifade eder ve çalışanın stresle başa çıkma konusundaki başarısıyla ilişkili olarak ortaya çıkar. İnsanlar tükenme hissettiklerinde, hem duygusal hem fiziksel olarak bitkin hissederler. Değerlerini kaybettiklerini, kullandıklarını, düzeliyor iyileşemeyeceklerini hissederler. Duygusal tükenme işin gerekleri ya da büyük değişikliklerin stresine

karşı ilk tepkidir. Gerginlik ve kaygı duygusunu aşamayan kişi için ertesi gün işe gitmek çok zor gelmektedir. Dolayısıyla işe gitmeme, işyerine saatinde gelmeme, psikosomatik şikayetler nedeniyle işe devamsızlık, işten ayrılma gibi hem çalışan hem de kurum açısından verimsiz bir durum ortaya çıkmaktadır (Çetinkanat, 2000). Duygusal tükenme, genellikle fazla iş yükünden, rol çatışmasından ve de örgütsel ve bireysel beklentilerin çok yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Kişisel istekleri, beklentileri yüksek olan genç yaştaki çalışanlar, işlerini yaşam merkezi olarak gören bireylerin tükenmişlik yaşamaları daha olasıdır. Duygusal tükenme; bilişsel, duygusal ve fiziksel yorgunluk ile birlikte ortaya çıkan enerji yoksunluğu ve duygusal kaynakların bitmesini ifade etmektedir. Duygusal tükenme durumu bireyin, duygusal kaynaklarının bittiği hissine kapılması, kendisini enerjiden yoksun hissetmesi biçiminde ortaya çıkmaktadır (Sarıkaya, 2007).

2.12.2. Duyarsızlaşma (Depersonalization)

İşi gereği karşılaştığı diğer insanlara ve işine karşı geliştirilen soğuk, ilgisiz, katı hatta insani olmayan tutum tükenmişlik sendromunun ikinci ayağı olan duyarsızlaşmayı oluşturur. Dozu gittikçe artan ve negatif reaksiyon çeşitli şekillerde ortaya çıkar. Kişi karşısındakine aşağılayıcı ve kaba davranır. Onların rica ve taleplerini gözardı eder. Duyarsızlaşma ile diğerlerinden bilişsel uzaklaşmaya yönelen birey kendini diğerlerinden uzaklaştırması, aslında duygusal tükenmişliğe yönelik bir tepki, bir anlamda kişinin kendisini koruma stratejisidir (Izgar, 2003). Duyarsızlaşma yaşayan kişi, diğer insanlarla arasında bir tür duygusal tampon oluşturmaya çalışmaktadır. Bu nedenle başkalarına soğuk ve kayıtsız bir şekilde yaklaşır. Dozu gittikçe artan bu olumsuz tavır, kendisini değişik biçimlerde gösterir. Birey, işi gereği karşılaştığı insanlara, bir insandan çok iş gereği ilişki kurulan bir nesne gibi davranabilir (Yıldırım, 1996).

2.12.3. Kişisel Başarıda Düşme Hissi (Diminished Personal Accomplishment)

Bu boyut kişinin içindeki yeterlilik ve yetersizlik duygularını tanımlar yani kişisel başarı, kişinin içindeki yeterlilik ve başarı, kişisel başarısızlık ise, kişinin kendisini işinde yetersiz ve başarısız olarak değerlendirmesini ifade eder. Bu

aşamada kişi kişisel olarak başarısızlık duyguları ile doludur. Başkaları hakkında geliştirdiği olumsuz düşünce tarzı, kişinin kendisi hakkında negatif düşünmesine yol açar. Kişi bu düşünce ve davranışları ile kendisini suçlu hisseder. Kendisini kimsenin sevmediğine dair içinde bir duygu geliştirir. Kendi kendine başarısızlık hükmü verir (Örmen, 1993). Maslach'ın üç boyutlu tükenmişlik modeli, geleneksel iş stresi teorilerinden farklı olmakla birlikte; duygusal tükenme boyutu kuvvetli bir iş stresi değişkenini andırmaktadır. Duyarsızlaşma, insana hizmet verilen mesleklerde çalışanlarda görülen bir stres tepkisi olarak ele alınan bir boyuttur. Maslach ve Jackson'a göre bireyleri kendisinden uzaklaştıracak şekilde davranma, diğerlerine ilgi göstermeme, reddetme, diğerlerine düşmanca davranma ve olumsuz reaksiyonlar verme gibi faktörlerle karakterize olan duyarsızlaşma boyutu tükenmişliğin en problemlili boyutudur. Bireylerin kendileri ile ilgili değerlendirmelerinin olumsuz bir nitelik kazanmasının sonucu olarak, işinde ve işi gereği karşılaştığı kişilerle ilişkilerinde başarısızlık ve yeterlik duygularında azalma görülür. İşinde ilerleme kaydedemediğini, hatta gerilediğini düşünen bu kişiler kendilerini suçlu hisseder (Dilsiz, 2006). Tükenmişliğin kişisel etkileri sonucunda, aşırı stres altında çalışan kişilerde, duygusal tükenme oluşabilmektedir. Duygusal anlamdaki yorgunluk, fiziksel yorgunluğu da beraberinde getirmekte, bu kişiler kendilerini yorgun, bitkin, boşlukta, yeni bir güne başlayacak enerjiden yoksun hissetmektedirler. Bu durumdaki kişilerin, uyku problemi çekmeye başladıkları sık olarak gözlenmektedir. Kronik yorgunluk ve gerginlik, kişiyi fiziksel ve psikolojik hastalıklara açık tutmakta, depresyon, bıkkınlık, dikkati toplayamama, karar vermede güçlük çekme, unutkanlık gibi etkileri ortaya çıkmaktadır (Sılığ, 2003). Yapılan araştırmalar sonucunda, tükenmişlik olgusunun iş görenleri, yöneticileri ve beraberinde kurumları da etkilemekte olduğu görülmüş ve konuya ilişkin mücadele yöntemleri geliştirilmeye çalışılmıştır. Özellikle örgütlerde çalışanların yeteneklerine, özelliklerine ve önceliklerine göre görev dağılımı yapmak, tükenmişliğe karşı en önemli faktörlerdendir. Çalışanların huzurlu ve mutlu olmaları yöneticiler tarafından sağlanmalıdır. Böylelikle uzun vadede iş memnuniyeti de sağlanmış olacaktır. Bunun yanında diğer bir önemli nokta ise, örgütlerde takım çalışmasına önem verilmesidir. Böylece çalışanlar kendilerini o gurubun ve örgütün önemli bir parçası olarak görecektirler (Pelit ve Türkmen, 2008).

2.12.4. Tükenmişlik Ve Spor

Bireylerin sağlıklı olması, kendini tanıması, yetenek ve yeterliliklerinin farkında olması, potansiyelini tümüyle gerçekleştirebilmesi için boş zamanlarını bilinçli bir şekilde değerlendirilmesi gerekir. İnsanın organizmasının sağlıklı kalabilmesi ve dinamikliği, hareketliliğine bağlı olması nedeni ile sportif etkinliklere katılmak; çocukların ve gençlerin bedensel, ruhsal gelişimi ve sosyalleşmesi, yetişkin ve yaşlıların sağlıklı yaşayabilmesi için zorunludur (Çamlıyer, 1992).

Boş zaman etkinlikleri yapan bireylerin hepsinin, yapmayanlara oranla fiziksel bakımdan sağlıklı ve sağlam oldukları, geniş ölçüde kabul edilen bir gerçektir. Sportif faaliyetler, insanın tüm organlarının gelişmesine katkı sağlar. Bazı etkinlikler dolaşımı artırır. Açık havada yapılan sportif faaliyetler insanı bir bütün olarak sağlıklı yapıya ve yaşantıya götürür. Özellikle açık hava ve boş zaman etkinlikleri, ruh bozukluklarını ve hastalıklarını önler ve azaltır. Ayrıca boş zamanların değerlendirilmesinden, bireyin zihinsel rehabilitasyonu sağlanmaktadır (Tezcan, 1982). Tükenmişlik iş yaşamında yoğun baskı sonucu gelişebilen fiziksel ve duygusal bir çöküntü halidir. Çeşitli araştırmacıların belirttiği gibi tükenmişlik düzeyi arttıkça iş doyumunu düşer ve tükenmişlik yaşayan kişi depresyon, sonucunda ruhsal veya bedensel sağlığını yitirebilir (Ersoy, 2001). İnsanlar tükendikleri zaman, kendilerini hem duygusal hem de fiziksel açıdan aşırı zorlanmış hissetmektedirler. Kendisini bitmiş hisseden birey yorgunluğunu gidermek ve kendine gelmek konusunda da başarısız olmuş demektir. Sabah uyandıkları zaman, kendilerini en az akşam yatağa gittikleri kadar yorgun hisseden bu bireylerin; başka bir insanla veya başka bir projeye karşılaşacak enerjileri de kalmamıştır (Sürvegil, 2006). Sporun depresyonu önlediği, ruhsal ve bedensel sağlığı olumlu yönde etkilediği yapılan araştırmalarda ortaya konmuştur, bu tür problemlerle başa çıkmanın en iyi yolu yine spor aktivitelerine katılmaktır. Modern hayatın getirdiği yaşam biçimi, insan organizmasını hızla yıpratmaktadır. İnsanın çalışma ve yaşam şartları; sanayileşmenin, çarpık kentleşmenin oluşturduğu kapalı, kirli ve bunaltıcı atmosferde gittikçe bozulmaktadır. Üst üste yapılmış evler, dar ve hınca hınç dolmuş toplu taşıma araçları, sanayileşmenin ve iş hayatının getirdiği monoton ve yıpratıcı iş düzeni insan sağlığını biyolojik ve psikolojik yönden tehdit etmektedir. İnsanoğlunun bu şartlarda çalışmak ve yaşamak zorunda olması ruhsal sorunları beraberinde

getirmekte iş ve aile hayatında sürtüşmeler, gizli yada açık çekişmeler ve gereksiz gerginliklerin oluşmasına yol açmaktadır. Kentlerin bu olumsuz havasına, insanların asık suratları, hırçın ve soğuk davranışları eklenmektedir. Ayrıca kent hayatı insanları yalnız, çaresiz, samimiyezsiz ve sağlıksız varlıklar haline getirmektedir. Yani insanlar; hareketsiz, tekdüze bir hayat yaşamak durumuyla karşı karşıya gelmektedir. İnsanın hareketsiz kalması, mahkum olabileceği en tehlikeli hastalıktır. İnsan organizması hareketsiz kaldığında kasları zayıflar, eklemleri işlerliklerini kaybeder, kas-sinir iş birliği aksayarak temel beceriler kaybolur. Sonuçta insanlar, en küçük bir faaliyette dahi yer alamayan, hastalıklara karşı direncini yitirmiş, dirençsiz varlıklar haline gelirler. İşte tüm bu olumsuzluklardan kurtulmanın yollarından birisi ve belki de en önemlisi, sportif aktivitelerdir. Çağımızın yıpratıcı, insanın moral gücü üzerinde zararlı etkileri olan hareketsiz yaşayış biçimi ve onun kötü sonuçlarından korunmanın en önemli yolu spor ile sağlıklı, zinde, genç ve güzel kalabilmektedir. Gelişmiş toplumlarda spor milli bir sağlık sorunu olarak geniş kitleleri kapsayan bir uygulama haline getirilmiştir. Yaşam boyu spor insan hayatının her döneminde gerekli ve yararlı bir uygulamadır (Erkan, 1982).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

"Emniyet mensuplarının yaşam doyumu ve tükenmişlik düzeylerinin araştırılması" araştırmanın konusunu oluşturmaktadır. Araştırmanın konusuna bağlı olarak ulaşılmak istenen örneklem Malatya ilinde görev yapan Emniyet Teşkilatı mensuplarını kapsamaktadır.

3.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini Malatya ili ve Doğanşehir ilçesinde görev yapan emniyet personeli oluştururken örnekleme ise rastgele olmayan tesadüfî yöntem ile seçilen 187 emniyet personeli oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmadaki veriler temel olarak Anket sorularına verilen cevaplara dayanmaktadır. Bu çalışmada 13 soruluk polis yaşam doyumu araştırma kişisel bilgi anketi, 22 soruluk "Maslach Tükenmişlik Ölçeği Anketi" ve 5 soruluk "life satisfaction yaşam doyum anketi" araştırmaya katılanlara uygulanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Çalışanların cinsiyeti, yaşı, medeni durumu gibi sorulardan oluşan toplam 13 soruluk bir formdur.

Maslach Tükenmişlik Ölçeği: Christina Maslach ve Suzan Jackson (1981) tarafından geliştirilen Maslach Tükenmişlik Ölçeği, insanlara doğrudan hizmet vermeyi amaçlayan mesleklerdeki kişilerde, tükenmişliği ölçmek için düzenlenmiş, yaşanan tükenmişliği üç boyutlu değerlendiren bir ölçme aracıdır. Ölçekte yer alan alt ölçeklerin biri olan Duygusal Tükenme (emotional exhaustion) alt ölçeği, 9 maddeden oluşmuş olup (1, 2, 3, 6, 8, 13, 14, 16, 20), duygusal enerjinin boşalması olarak gelişen yorgunluk, bitkinlik ve aşırı yüklenilmiş olma duygularını

tanımlamaktadır. İkinci alt ölçek olan Duyarsızlaşma (depersonalization) alt ölçeği, 5 maddeden oluşmuş olup (5, 10, 11, 15, 22) kişinin hizmet verdiği kişilere yönelik olarak, onların kendilerine özgü birer varlık olduklarını dikkate almaksızın, duygudan yoksun şekilde davranımını tanımlamaktadır. Üçüncü alt ölçek olan Kişisel Başarı (personal accomplishment) alt ölçeği, 8 maddeden oluşmuş olup (4, 7, 9, 12, 17, 18, 19, 21), insanlarla çalışan bir kimsede yeterlilik ve başarı ile sorunların üstesinden gelme duygularını tanımlamaktadır. Tam tersi durum ise kişisel başarısızlıktır. Her üç alt ölçeğin de düşük, orta, yüksek düzeylerde değerlendirmeleri yapılabilmektedir. Yüksek derecede tükenmişlik, duygusal tükenme ve duyarsızlaşma alt ölçeklerinden yüksek puan alırken, bireysel başarı Alt ölçeğinden düşük puan alma ile belirlenmektedir (Öztürk vd., 2008).

Yaşam Doyumu Ölçeği: Yaşam Doyumu Ölçeği Diener vd. (1985) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek Yetim (1996) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Katılımcılardan Ölçeği oluşturan 5 maddeye katılım düzeylerini 7'li likert tarzda (1=Kesinlikle katılmıyorum; 7=Kesinlikle katılıyorum) değerlendirmeleri istenmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Malatya ilinde görev yapan Emniyet Teşkilatı personellerinden Emniyet mensuplarının yaşam doyumu ve tükenmişlik düzeylerini araştırmaya yönelik yapılan bir çalışmadır. Uygulanan anketler toplam 600 adet çoğaltılmış, görev yapılan yer olan Doğanşehir ilçe Emniyet Müdürlüğü ve Malatya il merkezinden oluşan Evrene uygulanmıştır. Anketler gönüllülük esasına göre doldurulduğundan bir çok personel sadece anketleri okumakla yetinmiş olup uygulamaya katılmamıştır. Uygulanan anketler genellikle görev yapılan zaman diliminde uygulandığından bir çok anketten görev icabı sağlıklı geri dönüt alınamamıştır. Geri alınamayan, eksik doldurulan veya anket sorularında oluşan tahrifatlardan dolayı sadece 187 örneklemeden veri analizi yapmak mümkün olmuştur.

3.5. Verilerin Analizi

Toplanan verilerin çözümlenmesinde SPSS 18,0 For Windows (The Statical Package For The Social Sciences) istatistiksel paket programı kullanılmış ve elde edilen verilerin aritmetik ortalamaları (m) ve standart sapma (ss) değerleri alınmış, frekans ve yüzdelerik değerleri hesaplanmıştır. Böylece ikili grup karşılaştırmalarında parametrik testlerden ‘t’ testi uygulanmıştır. Değişkenler arası ilişkiyi bulmak için ise “pearson corelation” testi yapılmıştır.

3.6. Araştırmanın Hipotezleri

1. Spor yapan Emniyet mensuplarının spor yapmayan Emniyet mensuplarına göre yaşam doyumunda anlamsal farklılıklar vardır.
2. Spor yapan Emniyet mensuplarının spor yapmayan Emniyet mensuplarına göre yaşam doyumunu ve tükenmişlik düzeyleri arasında anlamsal farklılıklar yoktur.
3. Emniyet personelinin yaş değişkenine göre tükenmişlik puan ortalamalarında anlamlı farklılık vardır.
4. Emniyet personelinin meslekte çalıştığı yıl değişkenine göre yaşam doyum puan ortalamalarında olarak anlamlı farklılık vardır.
5. Emniyet personelinin meslekte çalıştığı yıl değişkenine göre tükenmişlik puan ortalamalarında anlamlı farklılık vardır.
6. Emniyet personelinin cinsiyet değişkenine göre tükenmişlik ve yaşam doyumunu puan ortalamalarında anlamlı farklılık vardır.

4. BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	n	%
Kadın	30	16
Erkek	157	84
Toplam	187	100

Araştırmada, katılımcıların %16'sı (n=30) kadın, %84'ü (n=157) erkektir.

Tablo 2. Katılımcıların Medeni Haline Göre Dağılımı

Medeni haliniz	n	%
Bekar	34	18.2
Evli	153	81.8
Toplam	187	100

Araştırmada katılımcıların% 18.2 si (n=34) bekar, %81.8 i (n=153) evlidir.

Tablo 3. Katılımcıların Yaşına Göre Dağılımı

	n	%
19-25 yaş arası	17	9.1
26-31 yaş arası	46	24.6
32-36 yaş arası	72	38.5
37- 42 yaş arası	44	23.5
43 ve üzeri	8	4.3
Toplam	187	100

Katılımcıların % 9.1 i 19-25 yaş arasında, % 24.6 sı 26-31 yaş arasında, % 38.5 i 32-36 yaş arasında, % 23.5 i 37-42 yaş arasında ve % 4.3 ü 43 yaş ve üzerindedir.

Tablo 4. Katılımcıların Kaç Yıldır Meslekte Çalıştıklarına Göre Dağılımı

	n	%
0-5 yıl	31	16.6
6-10 yıl	66	35.3
11-15 yıl	42	22.5
16-20 yıl	45	24.1
21 ve üzeri	3	1.6

Katılımcıların % 16.6'sı meslekte 0-5 yıl arasında çalışmaktadır, % 35.3 ü 6-10 yıl arasında çalışmaktadır, % 22.5 i 11-15 yıl arasında çalışmaktadır, % 24.1 i 16-20 yıl arasında çalışmaktadır, % 1.6 s'isi ise 21 yıl ve üzerinde çalışmaktadır.

Tablo 5. Katılımcıların Daha Önce Veya Şuanda Lisanslı Spor Yapıp Yapmadıklarına Göre Dağılımı

	n	%
Evet lisanslı spor yaptım	42	22.5
Hayır lisanslı spor yapmadım	145	77.5
Toplam	187	100

Katılımcıların %22.5 i daha önce veya şuanda lisanslı olarak spor yaptığını belirtmiştir, %77.5 i ise daha önce veya şuanda lisanslı spor yapmadıklarını belirtmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Spor Yapıp Yapmama Durumlarına Göre Dağılımı

	n	%
Düzenli spor yapıyorum	79	42.2
Düzenli spor yapmıyorum	108	57.8
Toplam	187	100

Katılımcıların %42.2 si düzenli spor yaptıklarını, %57.8 i ise düzenli spor yapmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 7. Katılımcıların Haftada Kaç Gün Spor Yaptıklarına Göre Dağılım

	n	%
Haftada 1 gün	116	62
Haftada 2-3 gün	63	33.7
Haftada 4-5 gün	8	4.3
Toplam	187	100

Katılımcıların % 62 si haftada 1 gün spor yaptıklarını, % 33.7 si haftada 2-3 gün arası spor yaptıklarını, % 4.3 ise haftada 4-5 gün arası spor yaptıklarını belirtmiştir.

Tablo 8. Katılımcıların Spor Yapmak İçin Haftalık Kaç Saat Ayırdıklarını Gösteren Dağılım

	n	%
Haftalık 0-4 saat	159	85
Haftalık 5-8 saat	27	14.4
Haftalık 9 saat ve üzeri	1	0.6
Toplam	187	100

Katılımcıların % 85 i haftalık 0-4 saat arası, % 14.4 ü haftalık 5-8 saat arası, % 0.6 sı haftalık 9 saat ve üzeri spor yapmak için zaman ayırdıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 9. Katılımcıların Spor Faaliyetlerine Göre Dağılımı

	n	%
Halı saha futbol	75	40.1
Yürüyüş, Koşu	85	45.5
Diğerleri	27	14.4
Toplam	187	100

Katılımcıların % 40.1 i halı saha futbol, %45.5 i yürüyüş koşu, % 14.4 ü ise diğer sportif faaliyetlere katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 10. Katılımcıların Spor Yapan Emniyet Personelinin Aile Hayatına Olumlu Etkisini Gösterir Dağılımı

	n	%
Evet sporun aile hayatına olumlu etkisi var	162	86.6
Hayır sporun aile hayatına olumlu etkisi yok	25	13.4
Toplam	187	100

Katılımcıların %86.6sı sporun aile hayatına olumlu etkisi olduğunu belirtmiş, % 13.4 ü ise sporun aile hayatına olumlu etkisi olmadığını belirtmiştir.

Tablo 11. Katılımcıların Yapmış Olduğu Spor Sonrası Kendini İş Yerinde Daha Verimli Bulduğunu Gösterir Dağılım

	n	%
Yapmış olduğum spor sonrası kendimi işyerinde daha verimli buluyorum	149	79.7
Yapmış olduğum spor sonrası kendimi işyerinde daha verimli bulmuyorum	38	20.3
Toplam	187	100

Katılımcıların %79.7 si yapmış olduğu spor sonrası kendini iş yerinde daha verimli bulduğunu belirtirken, % 20.3 ü yapmış olduğu spor sonrası kendini iş yerinde daha verimli bulmadığını belirtmiştir.

Tablo 12. Katılımcıların Emniyet Birimlerinde Çalışan Personelin Yeterince Sportif Etkinliğe Katıldığını Düşünür Dağılım

	n	%
Emniyet teşkilatında çalışan personel yeteri kadar spor yapıyor	12	6.4
Emniyet teşkilatında çalışan personel yeteri kadar spor yapmıyor	175	93.6
Toplam	187	100

Katılımcıların % 6.4 ü emniyet teşkilatında çalışan personelin yeteri kadar sportif etkinlikler yaptığını belirtirken, % 93.6 sı emniyet teşkilatında çalışan personelin yeteri kadar sportif etkinlikler yapmadığını belirtmiştir.

Tablo 13. Katılımcıların Emniyette Çalışan Tüm Personelin Sportif Faaliyetler Yapmasının Teşkilat İçin Olumlu Olacağını Düşünür Dağılımı

	n	%
Emniyette çalışan tüm personelin sportif faaliyetler yapması teşkilat için olumlu olacaktır	180	96.3
Emniyette çalışan tüm personelin sportif faaliyetler yapması teşkilat için olumlu olmayacaktır	7	3.7
Toplam	187	100

Katılımcıların % 96.3 ü emniyette çalışan tüm personelin sportif faaliyetler yapması teşkilat için olumlu olacaktır derken, % 3.7 si emniyette çalışan tüm personelin sportif faaliyetlerde bulunmasının teşkilat için olumlu olmayacağını belirtmiştir.

Tablo 14. Erkek Katılımcıların Spor Yapma Değişkenine Göre Tükenmişlik Düzeyleri t Testi Sonuçları

	Gruplar	N	X	SS	T	P
Duygusal Tükenme	Spor yapan erkek	69	19,37	2,62		
	Spor yapmayan erkek	86	28,56	5,69	-12,39	.00
Duyarsızlaşma	Spor yapan erkek	69	16,49	1,24		
	Spor yapmayan erkek	86	20,39	3,09	-9,85	.00
Kişisel Başarı	Spor yapan erkek	69	17,53	1,30		
	Spor yapmayan erkek	86	21,48	2,02	-14,06	.00
Genel Tükenmişlik	Spor yapan erkek	69	53,26	4,20		
	Spor yapmayan erkek	86	70,45	7,45	-17,09	.00

Duygusal tükenme alt boyutunda spor yapan erkekler ile yapmayanlar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Bu bulguya göre duygusal tükenme boyutunda spor yapmayan erkeklerin yapanlara göre duygusal tükenme değerleri daha yüksek çıkmıştır. Bu sonuçlar, spor yapmayan erkeklerin daha fazla duygusal tükenme yaşadıklarını gösterirken, sporun duygusal tükenmeyi engellediği söylenebilir.

Duyarsızlaşma alt boyutunda spor yapan erkekler ile yapmayanlar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Bu bulguya göre duyarsızlaşma boyutunda spor yapmayan erkeklerin spor yapan erkeklere göre duyarsızlaşma değeri daha

yüksek çıkmıştır. Bu sonuçlar, spor yapmayan erkeklerin daha fazla duyarsızlaşma yaşadıklarını gösterirken, sporun duyarsızlaşmayı engellediği söylenebilir.

Kişisel başarıda düşme hissi alt boyutunda spor yapan erkekler ile yapmayanlar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Bu bulguya göre Kişisel başarıda düşme hissi boyutunda spor yapmayan erkeklerin spor yapan erkeklere göre kişisel başarıda düşme hissi değeri daha yüksek çıkmıştır. Bu sonuçlar, spor yapmayan erkeklerin Kişisel başarıda düşme hissi daha fazla yaşadıklarını gösterirken sporun kişisel başarıda düşme hissini engellediği söylenebilir.

Tablo 15. Kadın Katılımcıların Spor Yapma Değişkenine Göre Tükenmişlik Düzeyleri t Testi Sonuçları

	Gruplar	N	X	SS	t	P
Duygusal Tükenme	Spor yapan kadın	9	23.33	5.33		.374
	Spor yapmayan kadın	23	25.60	6.76	-0.902	
Duyarsızlaşma	Spor yapan kadın	9	18.77	3.15		.593
	Spor yapmayan kadın	23	19.56	3.88	-0.541	
Kişisel Başarı	Spor yapan kadın	9	20.11	3.65		.495
	Spor yapmayan kadın	23	20.86	2.39	-0.691	
Genel Tükenmişlik	Spor yapan kadın	9	62.22	10.96		.382
	Spor yapmayan kadın	23	66.04	10.97	-0.887	

Genel olarak tükenmişlik düzeylerinde duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve kişisel başarı alt boyutunda kadınlar arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0.05$). tükenmişlik boyutunda spor yapan ve spor yapmayan kadınlar arasında anlamlı farklılık görülmemesi; kadınların polislik mesleğinde genellikle büro hizmeti gören yerlerde değerlendirilmiş olmaları bunun yanında görev yapılan yer ve şartlara göre erkek polislerin kadın polislere yardımcı oldukları gibi gözlemlerimiz kadınlarda tükenmişliği önlemede bir unsur olarak değerlendirilmektedir.

Tablo 16. Erkek Katılımcıların Spor Yapma Değişkenine Göre Yaşam Doyum Düzeyleri t Testi Sonuçları

Gruplar		N	X	SS	t	P
Yaşam doyumu	Spor yapan erkek	69	25,02	3,24	6,55	.00
	Spor yapmayan erkek	86	19,13	6,86		

Yaşam doyumu düzeyleri incelendiğinde spor yapan erkekler ile yapmayanlar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Bu bulguya göre yaşam doyumu alt boyutunda spor yapmayan erkeklerin spor yapanlara göre yaşam doyumu hissi daha düşük çıkmıştır. Bu sonuçlar, spor yapmayan erkeklerin yaşam doyum hissi daha az yaşadıklarını gösterirken sporun yaşam doyumu hissini arttırdığı söylenebilir.

Tablo 17. Kadın Katılımcıların Spor Yapma Değişkenine Göre Yaşam Doyum Düzeyleri t Testi Sonuçları

Gruplar		N	X	SS	t	P
Yaşam doyumu	Spor yapan kadın	9	18,78	6,67	-,740	.465
	Spor yapmayan kadın	23	20,65	6,35		

Spor yapan kadınlar ile spor yapmayan kadınlar arasında yaşam doyumu boyutunda anlamlı farklılık bulunmamıştır. $p>0.05$

Tablo 18. Emniyet Personelinin Yaşam Doymu Ve Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki Korelasyon Tablosu

		1	2	3	4	5
Yaş (1)	r					
	p					
Görev Yaptığı Yıl (2)	r	.819**				
	p	.00				
Duygusal Tükenme (3)	r	.657**	.632**			
	p	.00	.00			
Duyarsızlaşma (4)	r	.446**	.428**	.708**		
	p	.00	.00	.00		
Kişisel Başarı(5)	r	.351**	.286**	.496**	.376**	
	p	.00	.00	.00	.00	
Yaşam Doymu (6)	r	-.271**	-.135	-.418**	-.302**	-.373**
	p	.00	.07	.00	.00	.00

$p < 0.01$.**

Tablo incelendiğinde; yaş ile duygusal tükenme arasında pozitif yönde ($r=.657$, $p<0,001$) anlamlı ilişki bulunmuştur. Buna göre polislerin yaşı arttıkça Tükenmişlik alt boyutunda duygusal tükenme düzeyleri de artış göstermektedir.

Yaş ile kişisel başarı arasında pozitif yönde ($r=.351$, $p<0,001$) anlamlı ilişki bulunmuştur. Buna göre polislerin yaşı arttıkça Kişisel başarı alt boyutunda Tükenmişlik düzeyleri de artış göstermektedir.

Yaş ile yaşam doymunda negatif yönde ($r=-.271$, $p<0,001$) anlamlı ilişki bulunmuştur. Buna göre polislerin yaşı arttıkça yaşam doyum düzeyleri negatif yönde artış göstermektedir, polislerin yaşı arttıkça yaşam doyum düzeylerinde düşüş gözlemlenmiştir.

Yaş ile duyarsızlaşma arasında pozitif yönde ($r=446$, $p<0,001$), anlamlı ilişki bulunmuştur. Buna göre polislerin yaşı arttıkça Tükenmişlik alt boyutunda duyarsızlaşma düzeyleri de artış göstermektedir.

Duygusal tükenme ile Polislerin görev yaptığı yıl arasında pozitif yönde ($r=,632$, $p<0,001$). Buna göre polislerin görev yaptığı yıl arttıkça Tükenmişlik alt boyutunda duygusal tükenme düzeyleri de artış göstermektedir.

Duyarsızlaşma ile Polislerin görev yaptığı yıl arasında pozitif yönde ($r=,428$, $p<0,001$). Buna göre polislerin görev yaptığı yıl arttıkça Tükenmişlik alt boyutunda duyarsızlaşma düzeyleri de artış göstermektedir.

Kişisel başarı ile Polislerin görev yaptığı yıl arasında pozitif yönde ($r=,351$, $p<0,001$). Buna göre polislerin görev yaptığı yıl arttıkça Tükenmişlik alt boyutunda kişisel başarı düzeyleri de artış göstermektedir.

Yaşam doyumunu ile Polislerin görev yaptığı yıl arasında pozitif yönde ($r=,135$, $p>0,001$), Buna göre polislerin görev yaptığı yıl arttıkça yaşam doyum düzeyleri pozitif yönde artış göstermektedir. Buna göre polislerin görev yaptığı yıl arttıkça, tükenmişlik düzeylerinin aksine yaşam doyum düzeylerinde artış gözlemlenmiştir.

Duygusal tükenme ile duyarsızlaşma arasında pozitif yönde ($r=708$, $p<0,001$) anlamlı ilişki bulunmuştur. Buna göre polislerin duygusal tükenme düzeyleri arttıkça Tükenmişlik alt boyutunda duyarsızlaşma düzeyleri de artış göstermektedir.

Duygusal tükenme ile Kişisel başarıda düşme hissi arasında pozitif yönde ($r=496$, $p<0,001$) anlamlı ilişki bulunmuştur. Buna göre polislerin duygusal tükenme düzeyleri arttıkça Tükenmişlik alt boyutunda Kişisel başarıda düşme hissi düzeyleri de artış göstermektedir.

Duygusal tükenme ile Yaşam doyumunu arasında negatif yönde ($r=-,418$ $p<0,001$) anlamlı ilişki bulunmuştur. Buna göre duygusal tükenme arttıkça yaşam doyum düzeyleri negatif yönde artış göstermektedir.

Kişisel başarı ile yaşam doyumunu arasında negatif yönde ($r=-,373$, $p<0,001$). Buna göre kişisel başarıda düşme hissi arttıkça yaşam doyum düzeyleri negatif yönde artış göstermektedir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmada elde edilen bulgular incelendiğinde; yaşam doyumu boyutunda spor yapan erkekler ile yapmayanlar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Duygusal tükenme alt boyutu ve duyarsızlaşma alt boyutunda spor yapan erkek personel ile spor yapmayan erkek personel arasında anlamlı farklılıklar görülmüştür. Bu sonuçlar, spor yapmayan erkeklerin daha fazla duygusal tükenme yaşadıklarını gösterirken, sporun duygusal tükenme ve duyarsızlaşmayı engellediğini söyleyebiliriz.

Avşaroğlu ve diğ.(2005) tarafından yapılan bir araştırmada Öğretmenlerin yaşam doyumu ile duygusal tükenme ve kişisel başarıda düşme hissi arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Bu da bizim elde ettiğimiz sonuçları destekler niteliktedir.

Polislerin yaşam doyumu düzeyleri incelendiğinde spor yapan erkekler ile yapmayanlar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulguya göre yaşam doyumu alt boyutunda spor yapmayan erkeklerin spor yapanlara göre yaşam doyumu hissi daha düşük çıkmıştır. Bu sonuçlar, spor yapmayan erkeklerin yaşam doyum hissi daha az yaşadıklarını gösterirken sporun yaşam doyumu hissini arttırdığı söylenebilir. (Baştuğ ve Duman, 2010) tarafından yapılan bir çalışmada Almanya ve Türkiye’de yaşayan insanların fiziksel aktiviteye bağlı olarak yaşam doyumu düzeyleri incelenmiş, fiziksel aktivite yapan bireylerin yapmayanlara göre yaşam doyumu düzeyleri anlamlı farklılık göstermiştir, bu da bizim yaptığımız çalışmayı destekler niteliktedir.

Katılımcıların yaşı arttıkça Duygusal Tükenme alt boyutu duygusunda Tükenmişliklerinin de arttığı gözlemlenmektedir. Benzer bir çalışmada yaşça büyük çalışanların, genç çalışanlara göre daha fazla tükenmişlik hissettikleri görülmüştür (Azizoğlu, Özyer, 2010). Alt boyutlara bakıldığında, bizim bu yaptığımız çalışmada duygusal tükenme ve duyarsızlaşma yaşça daha büyük personelde görülmüştür.

Kişisel başarı boyutunda spor yapan erkek personel ile spor yapmayan erkek personel arasında anlamlı farklılıklar görülmüştür. Aynı zamanda yaşam doyumu boyutunda spor yapan erkek personel ile spor yapmayan erkek personel arasında

anlamli farklılıklar görülmüştür. Şeker ve Zırhıoğlu (2009) tarafından Van il Emniyet Müdürlüğü personelinin tükenmişlik, iş doyumunu ve yaşam doyumunu arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik gerçekleştirilen araştırmada; yaşam doyumunun katılımcıların yaşına ve meslekte çalışma sürelerine göre farklılaştığı görülmektedir. Elde edilen bulgu araştırma bulgusunu destekler niteliktedir. Bu araştırma sonucunda; katılımcıların tükenmişliğinin yaşam doyumlarını olumsuz etkilediği ortaya konmuştur. Tükenmişlik alt boyutları arttıkça kişilerin yaşam doyumları azalmaktadır. Sonuçlar incelendiğinde ankete katılanların meslekte çalıştığı yıllar arttıkça Kişisel Başarı alt boyutunda da anlamlı bir farklılık olduğu gözlemlenmektedir. Başka bir çalışmada; emniyet personelinin hizmet yılı değişkenine göre yaşam doyumunu puan ortalamalarının 1-5 yıl hizmet yapan personelin 11-15 , 16-20 ile 21 ve üzeri yıl hizmete sahip olanlardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur (Yiğit vd., 2011).

Polislerin iş doyumunu ve tükenmişlik düzeylerini belirleyecek bazı demografik değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığını araştırılan başka bir çalışma sonucunda polislerin iş doyumlarının, görev yapılan şube, günlük çalışma sistemi ve ekonomik durumlarını algılamalarına göre farklılık gösterdiği görülmüştür. Duygusal tükenmişlik düzeyinin ise, cinsiyet, görev yapılan şube ve ekonomik durumlarını algılamalarına göre, duyarsızlaşma düzeyinin cinsiyet, görev yapılan şube, günlük çalışma sistemi, mesleki kıdem ve ekonomik durumlarını algılamalarına göre, kişisel başarı duygusunda azalma düzeyinin ise yaş, cinsiyet, takdir, taltif, görev yapılan şube ve mesleki kıdeme göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (Şanlı, 2006).

Kahramanmaraş Emniyet Müdürlüğünde yapılan bir araştırmada polislerin meslekte çalışma süreleri değişkenine göre Tükenmişlik düzeyleri anlamlı farklılıklar çıkmamış ancak mesleğinde 11 yıldan daha fazla görev yapan polislerin mesleğinde 1-10 yıl görev yapan polislere göre kişisel başarı düzeyinin daha yüksek olduğu söylenebilir (Soysal, 2010). Bu sonuçlar, araştırma bulgularını destekler niteliktedir.

Polislerin Tükenmişlik düzeylerinin şu nedenlerden dolayı arttığı düşünülmektedir; Polisler yoğun mesai zamanları, mesleğin doğasından kaynaklanan ast-üst, amir-memur ilişkileri ve polisin çok geniş hizmet alanı olması gece ve gündüz arka arkaya denk gelen, insan fizyolojisine ters düşen 12/24 mesai dilimleri

yani hizmetin kesintisiz devamı için vardiya sistemlerine denk gelen, normal insanların istirahat vakti olan gece boyunca devam eden mesailerinde hizmet vermeye devam etmektedir. Gece mesailerinde, genel anlamda polisler sorunlu (sarhoş, hırsız gibi) insanlarla uğraşmaktadırlar. Ertesi gün istirahatlı olup daha ertesi gün gündüz mesaiye devam ettiklerinden vücut fizyolojisi kendisini ne geceye nede gündüze göre ayarlayamadığından dolayı fizyolojik ve biyolojik (uykusuzluk, düzensiz beslenme gibi) sıkıntılar görülebilmektedir. Bunun yanında polisler çalıştığı şubeler ve birimler arasında da çeşitli sıkıntılar yaşamaktadırlar. Örneğin Çevik kuvvette görev yapan polisler yaşanan toplumsal olaylarda (maç, miting, konser gibi) etkinliğin önemine göre daha etkinlikler başlamadan çok önce görev alıp, bazen etkinlikler tamamlandıktan çok sonra görev yerlerinden ayrılmaktadırlar. Polis Merkezi Amirliğinde çalışan polisler Polis merkezlerine gelen vatandaşlara hizmet verirken adli hizmetlerini de karşılamaktadır, eğer varsa nezarethanede mevcutlu kimseler bunların giriş – çıkış hastane raporları ve vatandaşların adli işlemleri yapılmaktadır. Polis merkezlerinde Türkiye şartlarında genellikle sayıca az personel hizmet vermektedir bu da Polis Merkezlerinde çalışan personel için fazla görev olarak kabul edilmektedir. Aynı şekilde Koruma şubede hassas noktalarda görev yapan polislerde çoğu zaman tek başlarına görev yapmaktadırlar. Bu polisler 12 saat süren uzun mesailerinde görev yaptığı hassas noktanın özelliğine göre her an saldırı, sabotaj ve tacizlere karşı koyabilecek derecede uyanık ve dikkatli olması gerekmektedir. Bu noktalarda polis bazen fiziki ihtiyaçlarını bile zor giderebilirken, uzun mesai diliminde 12 saat boyunca dikkatli ve duyarlı kalması mümkün görülmemektedir.

Polis mesaisi her zaman için ikinci bir emre kadar uzama riski vardır. Gün içerisinde görev yapılan yer ve durumla ilgili olarak yaşanacak rutin dışı gelişmeler polisin aile yaşamına dair de sağlıklı plan yapamamasına yol açar bunun yanında mesaisi bitmiş istirahata geçmiş olsa bile gelecek bir telefonla veya haberle tekrar mesaiye gitmek durumunda kalacaktır. Bu nedenle polisler aile içi huzursuzluklarda yaşayabilmektedirler.

Bedenen ve ruhen sağlıklı olmayan bireyler kendi yaşamlarında olumsuzluklar yaşadığı gibi ailesine ve yaşadığı topluma da olumsuzluklar

yaşatabilmektedir. Yoğun stres ve tükenmişlik hali intiharları da beraberinde getirebilmektedir. Polislere genel olarak baktığımızda Türkiye’de meslek grupları arasında en fazla intihar olaylarının görüldüğü meslek grubudur. 2013 yılında Emniyet Genel Müdürlüğü Sağlık İşleri Daire Başkanlığı’nın düzenlediği “Emniyet Teşkilatı Psikolojik Danışma ve Rehberlik” seminerinde konuşma yapan Emniyet Genel Müdürü Mehmet Kılıçlar’ın verdiği rakamla sadece 2013 yılının 10 aylık diliminde 40 polis intihar etmiş bulunmaktadır (<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/25204884.asp>).

Yaşanan bu ve benzeri durumlar polisin genel tükenmişlik düzeyinin artmasının nedeni olarak düşünülmektedir. Fizyolojik yönden yorulan ve psikolojik olarak yıpranan polislerde tükenmişliğin artması kaçınılmaz bir sorun olarak görülmektedir. Bunu engellemenin yolu da fiziksel aktiviteleri arttırarak spora yoğunlaşmaktan geçmektedir. Sporla insanlar bedensel aktiviteler yaparak hem fizyolojik rahatlama hem de psikolojik rahatlama yaşamaktadırlar. Bedenen ve ruhen dingin ve dinamik polisler hem görevlerini daha özverili şekilde yapar, hem de yaşam doyumlarını üst seviyede tutarak sağlıklı nesillerin yetişmesi ve devamı için öncülük yaparlar. Spor yapan bireyler sağlıklı, mutlu, çalışkan psikolojik yönden moral değerleri yüksek, fizyolojik yönden ise formda ve zinde bireyler olurlar.

Yaşam doyumu kişinin kendini yaşamın neresinde gördüğü, beklediğiyle elde ettikleri arasındaki farkı karşılaştırdığında pozitif bir sonuç görmesidir. İş yaşamı dışındaki duygusal tepkisi, hayata karşı genel duruşudur yaşam doyumu. İşe yarıyor olmaktan, kendi kendine yetiyor olmaya varana kadar, tüm iş ve eylemlerini kendisinin karşılıyor olmasına varana kadar yaşam doyumunu etkileyen pek çok parametre var. Yapılan bir araştırma sonucuna göre; doğa sporlarından herhangi birisiyle uğraşmak, yaşam doyumunu belirgin şekilde arttırmaktadır (<http://akademik.ege.edu.tr/?q=tr/bilgiler&id=1241>). Sporu meslek olarak seçmemiş, fakat bir boş zaman faaliyeti olarak değerlendiren kimse, hem bir takım psikolojik bunalımlardan korunmakta, hem de boş zamanını sporla değerlendirerek esas mesleğinde daha verimli olabilmektedir (Erkal, 1992).

Sporun temel amacı, bireye sağlık, mutluluk, dinlenme, eğlenme ve kişilikte olumlu etkiler kazandırmaktır. Byolce spor yapan kişi kendi gelişiminin yanında toplumun gelişmesine de olumlu katkıda bulunacaktır.

Yapılan bu çalışmada sporun polislik mesleği üzerinde etkileri incelenmiş, sporun insan hayatındaki yer ve zamana göre yapılabirliği vurgulanmış, bunun yanında spor yapmak için yeterli zamanın polislik mesleğinde olmadığı, polislik mesleğinin uzun çalışma saatleri ve düzensiz vardiya sistemi yüzünden polislerin dengeli bir yaşam tarzının olmadığı ancak buna rağmen spor yapan polislerin yaşam doyumlarının fazla olduğu sonucu bize sporun polislik gibi zor ve stresli bir meslekteki insanlara yaşam doyumunu boyutunda olumlu etkileri olduğunu göstermektedir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda şu öneriler geliştirilebilir:

Emniyet teşkilatında çalışan personelin sosyal ortam ve koşulları iyileştirilmeli, mesai saatlerinde esnek şekilde düzenlemeler veya çalıştığı saatler azaltılarak yaşam doyumunun artması ve tükenmişliğin önlenmesi için tedbirler alınmalıdır.

Sporun birleştirici ve kaynaştırıcı etkisini kullanarak yılın belli dönemlerinde kurum içi veya kurumlar arası sportif turnuvalar (halı saha futbol, voleybol gibi) düzenlenerek hem personelin kaynaşması hem de yaşam doyumunu ve tükenmişlik düzeylerine olumlu katkılar sağlanabilir. Bunun yanında sadece il emniyet müdürlükleri arası belirli branşlardan oluşan bir lig oluşturulup iller arası turnuvalar da düzenlenebilir.

İl veya ilçe emniyet müdürlüklerinde bulunan spor salonları düzenli kullanım haline getirilerek uzman kişiler tarafından düzenli spor etkinlikleri yapılmalı, personel ve ailelerinin bu salonlarda etkin spor yapmaları sağlanmalıdır. Bu konularda hali hazırda bulunan Beden Eğitimi ve Spor alanlarından mezun personelden faydalanarak bu etkinliklere hız verilebilir.

KAYNAKÇA

- Akder, H. (2004). İnsani Gelişme Yada Yaşam Kalitesi, Ankara Sanayi Odası Aylık Yayın Organı
- Alaç, A. H. Batırhan, (2012). Polis Eğitiminde Modern Uygulamalar, Polis Akademisi Yayınları, Ankara
- Alyot, H. (2008). Türkiye’de Zabıta, Kozan Ofset, Ankara
- Atalay, A. (1998). Spor Sosyolojisi, İstanbul
- Avşaroğlu, S., Deniz, E., Kahraman, A. (2005). Teknik Öğretmenlerde Yaşam Doyumu İş Doyumu Ve Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14: 115 – 130
- Azizoğlu, Ö., Özyer, K. (2010). Polislerde Tükenmişlik Sendromu Üzerinde Ampirik Bir Çalışma, *Turizm Araştırmaları Dergisi*, Cilt21, Sayı, 1
- Baştuğ, G., Duman, S. (2010). *Procedia Social and Behavioral Sciences* 2, 4892–4895
- Baykoçak, C. (2002). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları Ve Tükenmişlik Düzeyleri (Bursa İli Uygulaması). Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya
- Budak, G.,Sürgevil, O. (2005). Tükenmişlik Ve Tükenmişliği Etkileyen Örgütsel Faktörlerin Analizine İlişkin Akademik Personel Üzerinde Bir Uygulama, *D.E.Ü. İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt:20, Sayı:2, 95-108
- Burnak, Ö. (2007). Örgütsel Tükenmişlik Kamu Ve Özel İşletmelerdeki Çalışanlara Yönelik Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya
- Cerrah, İ., Semiz, E.(2000). Yirmi Birinci Yüzyılda Polis Temel Sorunlar-Çağdaş Yaklaşımlar, Sibel Matbaası
- Cerrah, İ. (2012). Polisliğe Giriş, Polis Akademisi Yayınları, Ankara
- Çetinkanat, C. (2000). Örgütlerde Güdülenme Ve İş Doyumu, Anı Yayıncılık, İstanbul

Çufalı, M. (2002). Türk Polis Tarihi, Türkiye’de Devlet, Toplum Ve Polis, Seçkin yayınevi, Ankara

Dilsiz, B. (2006). Konya İlindeki Ortaöğretim Okullarında Çalışan Öğretmenlerin Tükenmişlik Ve İş Doyumu Düzeylerinin Bölgelere Göre Değerlendirilmesinin Çok Değişkenlik İstatistiksel Analizi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya

Eraslan, F. (1984). Metin, İsmail, Türk Polis Tarihi, Asımlar Basımevi

Erkal, M. (1992). Sosyolojik Açından Spor, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, Ankara

Ersoy, F. (2001). Tükenmişlik Sendromu, Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, 2: S. 11-17

Feridun, İ. (2010). Polis Efendilere Mahsus Terbiye Ve Malumat-I Meslekiye, Polis Akademisi Yayınları, Ankara

Fındıklı, R. (2001). İdare Hukuku, Özen Yayıncılık, Ankara

Fişek, K. (1998). Devlet Politikası Ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi, Bağırhan Yayinevi, Ankara

Geleri, A. (2002). *Devriye Polisi*, Ankara: Seçkin Yayınları

Göksu, T. V.D. (2011). Güvenlik Yönetimi, Seçkin Yayıncılık, Ankara,

Göksu, T. (2000). Toplumsal Psikoloji (Toplumsal Olaylar Ve Müdahale Esasları), Özen Yayıncılık, Ankara

<http://akademik.ege.edu.tr/?q=tr/bilgiler&id=1241>

<http://www.caginpulisi.com.tr/30/22-23-24-25-26-27.htm>

<http://www.dpb.gov.tr/dpbgorusler/hak/mutalaa11.doc>

<http://www.egm.gov.tr/sayfalar/dairebaskanliklari.aspx>

<http://www.egm.gov.tr/sayfalar/egitim.aspx>

<http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/Pomem-Duyuru.aspx>

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/25204884.asp>

https://www.iem.gov.tr/iem/index.php?menu_id=53

http://www.pa.edu.tr/?appcode=web_akademi_tarihcesi

<http://www.pa.edu.tr/?app=5AEA3B5C-2AD9-4E41-9771-383DA4DB8DE4>

<http://www.poliskoleji.pol.tr/sayfalar/tarihce.aspx>

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=tdk.gts.5183aff5cca984.31095902

Izgar, H. (2003). Okul Yöneticilerinde Tükenmişlik, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara

İçli, T. G. Tatlıdil, H. (2009). Türk Emniyet Teşkilatında Kadın Polisler, Polis Akademisi Yayınları, Ankara

İnal, A.N. (2003). Beden Eğitimi Ve Spor Bilimi, Nobel Yayınları, Ankara

Karakaş, M. (2003). Türk Polisinin Mesleki Profili, Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayınları, Yayın No:55, Afyon

Karasar, N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi, 3A Eğitim Danışmanlık Ltd. Şirketi, Ankara

Kızılçelik, S.,Erjem, Y. (1992). Açıklamalı Sosyoloji Terimler Sözlüğü, Konya

Köker, S. (1991). Normal Ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara

Maslach, Christina, Susan E. Jackson. (1981); “TheMeasurement OfExperiencedBurnout”, Journal Of OccupationalBehaviour, Vol: 2, 99-113

Oktik, N., V.D. (2004). Huzurevinde Yaşam Ve Yaşam Kalitesi (Muğla Örneği), Muğla Üniversitesi Basımevi, Muğla

Örmen, U. (1993). Tükenmişlik Duygusu Ve Yöneticiler Üzerinde Bir Uygulama, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniv. İstanbul

Özer, R. (1998). Rehber Öğretmenlerde Tükenmişlik Düzeyi Ve Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, K.T.Ü Trabzon

Öztürk, A., Tolga, Y., Şenol, V., Günay, O. (2008). Kayseri İlinde Görev Yapan Sağlık İdarecilerinin Tükenmişlik Düzeylerinin Değerlendirilmesi, Erciyes Tıp Dergisi, 30(2):92-99

Pelit, E., Türkmen, F. (2008). Otel İşletmeleri İşgörenlerinin Tükenmişlik Düzeyleri, Yerli Ve Yabancı Zincir Otel İşletmeleri İşgörenleri Üzerinde Bir Araştırma, Gazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 10.Sayı

Sarıkaya, P. (2007). Tükenmişlik Sendromunun Kişilik Özelliklerinden Denetim Odağı İle İlişkisi Ve Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Serin, N. G., Özbek, B. (2006). Okul İdarecilerinin Duygusal Zekâ Beceri Düzeyleri İle Yaşam Doyumunu Yöneticilik Deneyimleri Ve Cinsiyet Açısından İncelenmesi. Uluslararası Duygusal Zekâ Ve İletişim Sempozyum Bildiri Kitabı, İzmir: Ege Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Ss.23-30.

Soysal A. (2010). Polislerde Tükenmişlik: Bazı Demografik Değişkenler Açısından K.Maraş Emniyet Müdürlüğü'nde Bir Araştırma, Kilis 7 Aralık Üniversitesi İ.İ.B.F. Akademik Araştırmalar Ve Çalışmalar Dergisi (Prof. Dr. Alaeddin Yavaşca Özel Sayısı)

Sönmez, N. (2002). Emniyet Teşkilatı Ve Polis Meslek Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara

Sürgevil, O. (2006). Çalışma Hayatında Tükenmişlik Sendromu Tükenmişlikle Mücadele Teknikleri, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara

Şahin, E. (2001). 1907 Den 2000 E Polis Okulları, E.G.M Basımevi Şube Müdürlüğü, Ankara

Şanlı, S. (2006). Adana İlinde Çalışan Polislerin İş Doyumu ve Tükenmişlik Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, (Yüksek Lisans Tezi) Adana, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana-bilim Dalı.

Şeker, B. D. Ve Zırhlıoğlu, G. (2009). Van Emniyet Müdürlüğü Kadrosunda Çalışan Polislerin Tükenmişlik, İş Doyumu Ve Yasam Doyumları Arasındaki İlişkilerin Değerlendirilmesi, *Polis Bilimleri Dergisi*, C.11, S.4

- Şeker, M. (2010). İstanbulda Yaşam Kalitesi Araştırması, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No:2010-13, İstanbul
- Tezcan, M. (1982). Boş Zamanların Değerlendirilmesi, Aübf Yayın No:116 Ankara
- Türkçe Sözlük, (2011). Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara
- Vara, Ş. (1999). Yoğun Bakım Hemşirelerinde İş Doyumu Ve Genel Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
- Yetim, A. A. (2005). Sosyoloji Ve Spor, Morpa Yayınları, İstanbul
- Yetim, Ü. (1991). Kişisel Projelerin Organizasyonu Açısından Yaşam Doyumu, Yayınlanmış Doktora Tezi, İzmir, Ege Üniversitesi
- Yıldırım, S. (2007). Anaokulu Öğretmenlerinde Tükenmişlik Düzeyi Ve Umutsuzluk Düzeyleri Arasındaki İlişki, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Yılmaz, H. (2001). AB Üyeliğine Polis Teşkilatının Etkisi, Polis Dergisi, Sayı 32, E.G.M. Basımevi, Ankara
- Yiğit, R., B. Dilmaç, Ve Deniz, M.E. (2011). İş Ve Yaşam Doyumu, Konya Emniyet Müdürlüğü Alan Araştırması, TurkishJournal Of PoliceStudiesVol: 13(3)

EKLER

YAŞAM DOYUMU ÖLÇEĞİ (YDÖ)

Aşağıdaki ifadelere katılıp katılmadığınızı görüşünüzü yansıtan rakamı maddenin başındaki boşluğa yazarak belirtiniz. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Sizin durumunuzu yansıttığını düşündüğünüz rakam bizim için en doğru yanıttır. Lütfen, açık ve dürüst şekilde yanıtlayınız.

7= Kesinlikle katılıyorum

6= Katılıyorum

5= Çok az katılıyorum

4= Ne katılıyorum, ne de katılmıyorum

3= Biraz katılmıyorum

2= Katılmıyorum

1= Kesinlikle katılmıyorum

No								
1	Yaşamımdan memnunum	1	2	3	4	5	6	7
2	Yaşamımda sahip olmak istediğim önemli şeyleri elde ettim	1	2	3	4	5	6	7
3	Yaşamım pek çok yönüyle idealimi karşılamaktadır	1	2	3	4	5	6	7
4	Yeniden dünyaya gelseydim yaşamımda hiçbir şeyi değiştirmezdim.	1	2	3	4	5	6	7
5	Yaşam koşullarım mükemmeldir	1	2	3	4	5	6	7

MASLACH TÜKENMİŞLİK ÖLÇEĞİ

	Hiçbir zaman	Çok nadir	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman
1. İşimden soğuduğumu hissediyorum					
2. İş dönüşü ruhen kendimi tükenmiş hissediyorum					
3. Sabah kalktığımda bir gün daha bu işi kaldıramayacağımı hissediyorum					
4. İşim gereği karşılaştığım insanların ne hissettiğini hemen anlarım					
5. İşim gereği karşılaştığım bazı kimselere sanki insan değillermiş gibi davrandığımı fark ediyorum					
6. Bütün gün insanlarla uğraşmak benim için gerçekten çok yıpratıcı					
7. İşim gereği karşılaştığım insanların sorunlarına en uygun çözüm yollarını bulurum					
8. Yaptığım işten yıldığımı hissediyorum					
9. Yaptığım iş sayesinde insanların yaşamına katkıda bulunduğuma inanıyorum					
10. Bu işte çalışmaya başladığımdan beri insanlara karşı sertleştim					
11. Bu işin beni giderek katılaştırmasından korkuyorum					
12. Çok şeyler yapabilecek güçteyim					
13. İşimin beni kısıtladığını hissediyorum					
14. İşimde çok fazla çalıştığımı hissediyorum					
15. İşim gereği karşılaştığım insanlara ne olduğu umurumda değil					
16. Doğrudan doğruya insanlarla çalışmak bende çok fazla stres yaratıyor					
17. İşim gereği karşılaştığım insanlarla aramda rahat bir ortam yaratırım					
18. İnsanlarla yakın bir çalışmadan sonra kendimi canlanmış hissedirim					
19. Bu işte kayda değer birçok başarı elde ettim					
20. Yolun sonuna geldiğimi hissediyorum					
21. İşimdeki duygusal sorunlara serinkanlılıkla yaklaşıyorum					
22. İşim gereği karşılaştığım insanların bazı problemlerini sanki ben yaratmışım gibi davrandıklarını hissediyorum					

Malatya İl Emniyet Müdürlüğünde Çalışan "Emniyet Mensuplarının Yaşam Doyumu ve Tükenmişlik Düzeylerinin Araştırılması" Üzere Hazırlanmış Anket Soruları

1. Cinsiyetiniz?
 Kadın Erkek
2. Medeni Haliniz?
 Bekar Evli
3. Yaşınız?
 19-25 yaş 26-31 yaş 32-36 yaş 37-42 yaş 43 ve üzeri
4. Emniyet teşkilatında kaç yıldır çalışmaktasınız?
 0-5 yıl 6-10 yıl 11-15 yıl 16-20 yıl 21 ve üzeri
5. Meslek öncesi veya şuanda Lisanslı spor yaptınız mı?
 Evet Hayır
6. Şu anda düzenli olarak spor yapıyor musunuz?
 Evet Hayır
7. Cevabınız Evet ise haftada kaç gün spor yapıyorsunuz?
 Haftada 1gün Haftada 2-3 gün Haftada 4-5 gün Haftada 6-7gün
8. Spor yapmak için kendinize haftalık kaç saat zaman ayırabiliyorsunuz?
 0-4 saat 5-8 saat 9-10 saat ve üzeri
9. Spor faaliyetleriniz nelerdir? Boş kutucuğa yaptığınız sporu yazınız (Fitnes, Karete, yüzme vb)
 Halı saha futbol Yürüyüş, Koşu .....
10. Emniyet çalışanlarının spor yapmalarının aile hayatına olumlu etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?
 Evet Hayır
11. Yapmış olduğunuz spor sonrası kendinizi iş yerinde daha verimli buluyor musunuz?
 Evet Hayır
12. Emniyet birimlerinde çalışan personelinin yeteri kadar sportif etkinliklere katıldığını düşünüyor musunuz?
 Evet Hayır
13. Emniyet birimlerinde çalışan tüm personelin sportif faaliyetler yapmasının teşkilat için olumlu olacağını düşünüyor musunuz?
 Evet Hayır

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Başkanlığına

Anabilim dalımız 1241070112 numaralı öğrencisiyim, “Spor Yapan ve Spor Yapmayan Emniyet Personelinin Yaşam Doyumu ve Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tez çalışması amacıyla, 03-28 Mart 2014 tarihleri arasında Malatya İl Emniyet Müdürlüğünde anket çalışmasını yapabilmem için gerekli izinlerin alınması hususunda gereğini arz ederim. 21.01.2014

Hasan GEZER

Anket Yapılacak Kişiler:

-Malatya İl Emniyet Müdürlüğü
Çalışanları Personeli

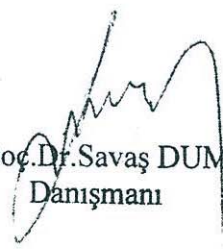
Ekler :

-Bilimsel Araştırma İzin Formu
-Anket
-Tez Önerisi

Cep Telefonu No : 0505 415 94 45

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Başkanlığına

Danışmanı olduğum Hasan GEZER'in, "Spor Yapan ve Spor Yapmayan Emniyet Personelinin Yaşam Doyumu ve Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı yüksek lisans tez çalışması amacıyla, 03-28 Mart 2014 tarihleri arasında anket çalışması yapılabilmesi için Malatya İl Emniyet Müdürlüğü'nden gerekli izinlerin alınması hususunda gereğini arz ederim. 21.01.2014

Yrd. Doç. Dr. Savaş DUMAN
Danışmanı

Anket Yapılacak Kişiler:

-Malatya İl Emniyet Müdürlüğü
Çalışanları Personeli

Ekler :

-Bilimsel Araştırma İzin Formu
-Anket
-Tez Önerisi

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU MÜDÜRLÜĞÜNE

Anketör Bilgileri:

Adı	HASAN
Soyadı	GEZER
Öğrenci No/T.C Kimlik No	12125218888/ 1241070111
Öğrenim Durumu/Unvanı	YÜKSEKLİSANS
Anket Bilgileri	
Konusu/ Kaynağı	SPOR YAPAN VE SPOR YAPMAYAN EMNİYET PERSONELİNİN YAŞAM DOYUMU VE TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
Yapılma Nedeni	( ) Bitirme Çalışması (X) Yüksek Lisans Tezi ( ) Doktora Tezi ( ) Diğer
Amacı	Yüksek lisans Çalışmasında kullanılmak üzere
Uygulama Alanı/Uygulama Yöntemi	Malatya İl Emniyet personeli/ Anket
Uygulama Tarihleri	3/ 03/2014- 28/03/2014
Uygulanacak Birimler	Malatya İl Emniyet Müdürlüğü

Ek'te örneği sunulan anket çalışmasını belirtilen amaç dışında kullanmayacağımı taahhüt eder, gerekli iznin verilmesini arz ederim. 21 / 01 / 2014

Adı Soyadı
HASAN GEZER

İmza

EK

Danışman Öğretim Elemanı		Bölüm/program/Ana Bilim Dalı Başkanı	
Unvanı Adı Soyadı	Yrd. Doç. Dr. Savaş DUMAN	Unvanı Adı Soyadı	Doç.Dr. Mehmet BAYANSALDUZ
Görüş	☒ Uygundur. ☐ BAEK'ndan görüş alınmasına ☐ *Uygun Değildir.	Görüş	☐ Uygundur. ☐ BAEK'ndan görüş alınmasına ☐ *Uygun Değildir.
Tarih İmza	21.01/2014	Tarih İmza	21.01/2014 .....

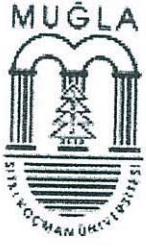
(*) Görüş Uygun değilse açıklayınız.

- Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan(BAEK) görüş alınmasına
 Uygun Görüşle Rektörlük Makamına Arzına
 *Uygun Değildir.

DEKAN/ MÜDÜR

21/01/2014

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

79

Sayı: 47921137-302.14.00.00-35/10

24/01/2014

Konu: Tez İşleri

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi: Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı Başkanlığının 22.01.2014 tarihli ve 73641704-302.14.00.00-6 sayılı yazısı

İlgi yazı ile Enstitümüz Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Hasan GEZER'in, "Spor Yapan ve Spor Yapmayan Emniyet Personelinin Yaşam Doyumu ve Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı Yüksek Lisans Tez Çalışmasını sürdürmesi amacı ile, 03-28 Mart 2014 tarihleri arasında Malatya İl Emniyet Müdürlüğü Personeline ekte sunulan araştırmanın yapılabilmesi için Malatya İl Emniyet Müdürlüğü'nden gerekli izinlerin alınması talep edilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Araştırma Yapılacak Kişiler:

- Malatya İl Emniyet Müdürlüğü Personeli

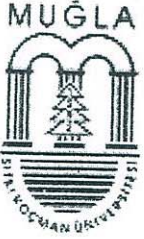
e-imzalıdır

Prof.Dr. Nilgün TURHAN
Enstitü Müdürü

Ek :

- 1 Dilekçe (2 Adet)
- 2 Bilimsel Araştırma İzin Formu
- 3 Tez Önerisi ve Anket (12 Sayfa) -Hasan GEZER

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

80

Sayı: 28677689-302.14.00.00-223/1431

28/01/2014

Konu: Tez İşleri

MALATYA VALİLİĞİ
(İl Emniyet Müdürlüğüne)

İlgi: Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nün 24.01.2014 tarihli ve 47921137-302.14.00.00-35/10 sayılı yazısı

Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi Hasan GEZER'in "Spor Yapan ve Spor Yapmayan Emniyet Personelinin Yaşam Doyumu ve Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı tez çalışması için hazırlanan ölçeklerin bir örneği ekte gönderilmektedir.

Söz konusu çalışmanın 03-28 Mart 2014 tarihleri arasında Malatya İl Emniyet Müdürlüğü personeline uygulanabilmesi için izin verilmesi hususunda gereğini arz ederim.

e-İmzalıdır

Prof.Dr. Yusuf Ziya ERDİL
Rektör V.

Ek :

- 1 İlgili Yazı
- 2 Dilekçe 2 Adet
- 3 Tez Önerisi ve Anket (12 Sayfa) -Hasan GEZER
- 4 Bilimsel Araştırma İzin Formu

Tarih	04.02.2014
Sıra No	21162
Özellik	004859

Güvenli Elektronik İmza
Aşlı ile Aynıdır.

29 Ocak 2014

Ozen ÇİFTÇİOĞLU
M.K.I.

Emniyet Müdürlüğü'ne
03 ŞUBAT 2014
Vali a.

04.02.2014
108
HEBA
Eysg

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre elektronik imza ile imzalanmıştır.

Sayı : 70473801 -21165-2014020511304763409
Konu : Anket Uygulaması

05.02.2014

EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Rektörlüğünün 28.01.2014 gün ve 1431 sayılı yazısı.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi Hasan GEZER'in "*Spor Yapan ve Spor Yapmayan Emniyet Personelinin Yaşam Doyumu ve Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*" konulu tez çalışması ile ilgili olarak Müdürlüğümüz kadrosunda görev yapan personele yönelik 03-28 Mart 2014 tarihleri arasında anket çalışması yapma talebinde bulunduğu ilgi yazı ile bildirilmiştir.

Yüksek Lisans Öğrencisi Hasan GEZER tarafından yapılmak istenen anket örneğinin bir sureti ve ilgi yazı ek'te gönderilmiş olup, adı geçen şahsın Müdürlüğümüz personeline yönelik anket uygulaması talebinin tarafınızca değerlendirilerek neticeden bilgi verilmesini,

Arz ederim.

Hüseyin SARITAĞ
İl Emniyet Müdürü a.
İl Emniyet Müdür Yardımcısı
2.Sınıf Emniyet Müdürü
E-İMZALI

EK :Belge No: 2014020414363753201

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Evrak doğrulama <http://eimza.egm.gov.tr> adresinden 2014020511304763409 kodu ile yapılabilir.

Adres :Turgut Özal Mah. 2. Cad. 3. Sok. Furkan Apt. Kat:3 (Parantez Dershanesi
Yanı)

Telefon: 0422 325 45 55
e-posta: 156916@Polnet.intra

Ayrıntılı Bilgi : H.AKDEMİR

Fax :
Elektronik Ağ:

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Emniyet Genel Müdürlüğü

Sayı : 27441071.34231 (91265)/
Konu : Akademik Araştırma

.../06/2014

GENEL MÜDÜRLÜK MAKAMINA

Malatya Emniyet Müdürlüğü emrinde görevli 295312 sicil sayılı Polis Memuru Hasan GEZER, Muğla Sıtkı KOÇMAN Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Ana Bilim Dalında yüksekisans tezi kapsamında "Spor Yapan ve Spor Yapmayan Emniyet Personelinin Yaşam Doyumu ve Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konusunda Malatya Emniyet Müdürlüğü personeline anket uygulama talebinde bulunmaktadır.

Bu bağlamda, adı geçen personelin belirtilen çalışma kapsamındaki anketi Malatya Emniyet Müdürlüğü kadrosunda görevli personele yönelik olarak yapabilmesi hususunu;

Onaylarınıza arz ederim.

Mustafa ŞENTÜRK
Eğitim Dairesi Başkanı
1. Sınıf Emniyet Müdürü

Uygun Görüşle Arz Ederim.

25/06/2014

Ali DAŞTÜRK
Mülkiye Başmüfettişi
Emniyet Genel Müdür Yardımcısı V.

OLUR

27/06/2014

Mehmet KILIÇLAR
Vali
Emniyet Genel Müdürü

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Emniyet Genel Müdürlüğü

Sayı : 27441071.34231.(91265)
Konu : Akademik Araştırma

02/07/2014

MALATYA EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 28.05.2014 tarih ve 70473801.21162-(31946)-543 sayılı yazı.

İlgi yazı ile Müdürlüğünüz kadrosunda görevli 295312 sicil sayılı Polis Memuru Hasan GEZER'in, Muğla Sıtkı KOÇMAN Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Ana Bilim Dalında yüksek lisans tezi kapsamında "Spor Yapan ve Spor Yapmayan Emniyet Personelinin Yaşam Doyumu ve Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konusunda Malatya Emniyet Müdürlüğü personeline yönelik anket uygulama talebi belirtilmektedir.

Bahse konu çalışmaya ilişkin alınan Makam Onayı ekte gönderilmiş olup, personele gerekli tebligatın yapılarak çalışmadan elde edilecek değerlendirme sonuçlarının Başkanlığımıza gönderilmesi hususunda;

Gereğini arz ederim.

Mustafa ŞENTÜRK
Eğitim Dairesi Başkanı
1. Sınıf Emniyet Müdürü

EK:

— Onay (1 Sayfa)

03.07.2014
Zac
HEBA
Fiyas - İn.

rd
0505415 9445

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Hasan GEZER

Doğum Yeri: Gaziantep

Doğum Tarihi: 1980

Medeni Hali: Evli

EĞİTİM VE AKADEMİK BİLGİLER

Lise: 1994-1997: Karkamış Çok Programlı Lisesi (Gaziantep)

Önlisans 1998-2000: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İslahiye Meslek

Yüksekokulu Bağcılık Bölümü

Lisans: 2001-2005: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor

Yüksekokulu/Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü

Yabancı Dil: İngilizce

MESLEKİ BİLGİLER

İstanbul Emniyet Müdürlüğü 2007-2011: Polis Memuru

Malatya Emniyet Müdürlüğü 2011- 2014: Polis Memuru